

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Marka Jana Chmielewskiego.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Urszula Augustyn; (-) Sylwia Bielawska; (-) Paweł Bliźniuk; (-) Mateusz Bochenek; (-) Krzysztof Bojarski; (-) Piotr Borys; (-) Marek Jan Chmielewski; (-) Alicja Chybicka; (-) Janusz Cichoń; (-) Zofia Czernow; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Frysztak; (-) Patryk Gabriel; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Elżbieta Gapińska; (-) Elżbieta Gelert; (-) Włodzisław Giziński; (-) Piotr Głowski; (-) Marta Golbik; (-) Stanisław Gorczyca; (-) Krzysztof Grabczuk; (-) Barbara Grygorcewicz; (-) Krzysztof Habura; (-) Agnieszka Hanajczyk; (-) Iwona Hartwich; (-) Marek Tomasz Hok; (-) Łukasz Horbatowski; (-) Patryk Jaskulski; (-) Dominik Jaśkowiec; (-) Danuta Jazłowiecka; (-) Piotr Kandyba; (-) Jacek Karnowski; (-) Iwona Karolewska; (-) Ewa Kołodziej; (-) Magdalena Małgorzata Kołodziejczak; (-) Michał Kołodziejczak; (-) Urszula Koszutska; (-) Aleksandra Kot; (-) Iwona Maria Kozłowska; (-) Maria Joanna Koźlakiewicz; (-) Iwona Małgorzata Krawczyk; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Wojciech Król; (-) Katarzyna Króla; (-) Marek Krząkała; (-) Adam Krzemiński; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Piotr Lachowicz; (-) Stanisław Lamczyk; (-) Izabela Leszczyna; (-) Bożena Lisowska; (-) Katarzyna Anna Lubnauer; (-) Artur Jarosław Łacki; (-) Alicja Łepkowska-Gołaś; (-) Dorota Łoboda; (-) Magdalena Łośko; (-) Alicja Łuczak; (-) Krystian Łuczak; (-) Dorota Marek; (-) Paweł Masełko; (-) Katarzyna Matusik-Lipiec; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Jolanta Niezgodzka; (-) Tomasz Piotr

Nowak; (-) Paweł Papke; (-) Karolina Pawliczak; (-) Małgorzata Pępek; (-) Krzysztof Piątkowski; (-) Lucjan Marek Pietrzczyk; (-) Kazimierz Plocke; (-) Elżbieta Anna Polak; (-) Mariusz Popielarz; (-) Renata Rak; (-) Monika Rosa; (-) Marek Rząsa; (-) Rafał Siemaszko; (-) Krystyna Skowrońska; (-) Weronika Smarduch; (-) Anna Sobolak; (-) Marek Sowa; (-) Katarzyna Stachowicz; (-) Paweł Suski; (-) Andrzej Szewiński; (-) Henryk Szopiński; (-) Krystyna Szumilas; (-) Łukasz Ściebiorowski; (-) Apoloniusz Tajner; (-) Robert Wardzała; (-) Monika Wielichowska; (-) Adrian Witeczak; (-) Przemysław Witek; (-) Anna Wojciechowska; (-) Maciej Wróbel; (-) Bartosz Zawieja; (-) Witold Zembaczyński.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. z 2025 r. poz. 1402 i 1847) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Organizacja przestrzeni produkcyjnej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi poprzez przeprowadzenie scalenia przy wykorzystaniu zasobu nieruchomości Skarbu Państwa

Art. 57a. 1. Postępowanie scaleniowe na podstawie przepisów niniejszego rozdziału przeprowadza się na gruntach zdewastowanych oraz gruntach zdegradowanych w wyniku powodzi, a także na gruntach bezpośrednio graniczących z tymi gruntami oraz gruntach stanowiących zasób nieruchomości Skarbu Państwa.

2. Przez grunty zdewastowane w wyniku powodzi rozumie się grunty zdewastowane w rozumieniu art. 4 pkt 17 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82), które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku powodzi.

3. Przez grunty zdegradowane w wyniku powodzi rozumie się grunty zdegradowane w rozumieniu art. 4 pkt 16 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, których rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała w wyniku powodzi.

4. Starosta określa obszar scalenia, którym mogą być objęte grunty położone na terenie jednej lub kilku gmin. Grunty te tworzą obszar scalenia. Obszar scalenia nie musi stanowić zwartej kompleksu gruntów.

5. W celu umożliwienia wydzielenia ekwiwalentu za grunty będące przedmiotem umowy dzierżawy, za zgodą dzierżawcy oraz właściwej jednostki organizacyjnej, w której zarządzie jest nieruchomość Skarbu Państwa stanowiąca przedmiot umowy

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

dzierżawy, do scalenia mogą być włączone grunty będące przedmiotem umowy dzierżawy.

Art. 57b. 1. Postępowanie scaleniowe wszczyna się z urzędu. Wszczęcie postępowania scaleniowego następuje w drodze postanowienia starosty, na które nie służy zażalenie.

2. Przed wszczęciem postępowania scaleniowego starosta, w uzgodnieniu z samorządem województwa, dokonuje analizy możliwości przeprowadzenia postępowania scaleniowego, biorąc pod uwagę w szczególności:

- 1) wynik konsultacji z właścicielami gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi;
- 2) informację od właściwej jednostki organizacyjnej, w której zarządzie jest nieruchomości Skarbu Państwa, o gruntach, które mogą zostać objęte scaleniem;
- 3) proponowany obszar scalenia gruntów;
- 4) zakres zagospodarowania poscaleniowego;
- 5) termin oraz szacowane koszty wykonania scalenia gruntów i zagospodarowania poscaleniowego.

Art. 57c. Prace scaleniowo-wymienne związane z usuwaniem skutków powodzi oraz zagospodarowanie poscaleniowe finansowane są ze środków budżetu państwa, w tym rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

Art. 57d. 1. Prace scaleniowo-wymienne koordynuje i wykonuje samorząd województwa.

2. Przez prace scaleniowe realizowane na gruntach zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi rozumie się także prace i czynności niezbędne do:

- 1) określenia obszaru scalenia;
- 2) opracowania projektu scalenia gruntów;
- 3) wyznaczenia na gruncie projektu scalenia i okazania go uczestnikom scalenia;
- 4) stabilizacji punktów granicznych projektu scalenia gruntów trwałymi znakami geodezyjnymi, chyba że warunki terenowe na to nie pozwalają.

Art. 57e. 1. Grunty objęte scaleniem szacuje się na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi.

2. Szacunek części składowych gruntów podlegających scaleniu jest wykonywany przez rzeczoznawcę. W szacunku części składowych nie uwzględnia się wartości krzewów i drzew w wieku do 10 lat, niebędących nasadzeniami.

Art. 57f. 1. Grunty zdewastowane lub zdegradowane w wyniku powodzi, których rekultywacja jest niezasadna w rozumieniu art. 22aa ust. 3 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82), wydziela się na rzecz Skarbu Państwa.

2. Grunty wydzielone w wyniku scalenia pod drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych stają się własnością gminy.

3. Grunty zdewastowane lub zdegradowane w wyniku powodzi wydzielone w wyniku scalenia, w całości albo w części, za zgodą jednostki organizacyjnej, w której zarządzie jest nieruchomości Skarbu Państwa, mogą zostać przekazane nieodpłatnie na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego – Wody Polskie lub Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe.

Art. 57g. Starosta wydaje decyzję o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów po wyznaczeniu projektu scalenia na gruncie, jeżeli po jego okazaniu większość uczestników scalenia nie zgłosiła do niego zastrzeżeń.

Art. 57h. 1. Decyzja starosty o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów stanowi podstawę do zmiany umowy dzierżawy przez właściwą jednostkę organizacyjną, w której zarządzie jest nieruchomości Skarbu Państwa, albo rozwiązania umowy dzierżawy bez odszkodowania za wcześniejsze rozwiązanie umowy dzierżawy.

2. Rozwiązanie umowy dzierżawy i wydanie nieruchomości następuje w terminie 12 miesięcy od dnia, w którym decyzja o zatwierdzeniu scalenia gruntów stała się ostateczna. Do rozwiązania umowy dzierżawy nie jest wymagana zgoda dzierżawcy.

3. Do wydzielenia ekwiwalentu za grunty będące przedmiotem umowy dzierżawy podlegającej zmianie albo rozwiązaniu przepis art. 57a ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 57i. Termin objęcia w posiadanie gruntów wydzielonych w wyniku scalenia gruntów nie może być dłuższy niż 12 miesięcy od dnia, w którym decyzja o zatwierdzeniu scalenia gruntów stała się ostateczna.

Art. 57j. W zakresie nieuregulowanym w przepisach niniejszego rozdziału do przeprowadzania postępowania scaleniowego przepisy ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1197) stosuje się odpowiednio.

Art. 57k. Do postępowania scaleniowego przeprowadzanego na podstawie przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 1535).”.

Art. 2. W ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 826) w art. 24 w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) scalania gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 20:

a) w ust. 2 po wyrazach „przy wykorzystaniu środków budżetu województwa, o których mowa w art. 22b ust. 1,” dodaje się wyrazy „lub środków pochodzących z budżetu państwa z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków,”,

b) dodaje się ust. 7 - 10 w brzmieniu:

7. W uzgodnieniu ze starostą rekultywacji może dokonać właściciel gruntu zgodnie z zakresem rzeczowym wynikającym z decyzji w sprawie rekultywacji, otrzymując od starosty środki finansowe zgodnie z kosztorysem, przy wykorzystaniu środków, o których mowa w ust. 2.

8. Właściciel gruntu zgłasza staroście zakończenie procesu rekultywacji w terminie 30 dni od dnia jej zakończenia.

9. Starosta po zakończeniu rekultywacji wydaje decyzję o jej zakończeniu, która jest podstawą przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

10. W przypadku niedokonania rekultywacji zgodnie z ust. 7 w uzgodnionym terminie właściciel gruntu jest obowiązany zwrócić otrzymane środki.

11. W przypadku niedokonania zwrotu środków stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.”;

2) w art. 22 w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania, z zastrzeżeniem art. 22aa, określają.”;

3) po art. 22a dodaje się art. 22aa w brzmieniu:

„Art. 22aa. 1. W przypadku gruntów rolnych, zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi, w odniesieniu do których nastąpiła utrata albo ograniczenie wartości użytkowej oraz przeprowadzenie rekultywacji na cele rolnicze jest niezasadne, a wydzielenie podobnych gruntów z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa w lokalizacji, na którą zgodę wyrazi właściciel gruntu, jest niemożliwe, na wniosek właściciela gruntu dokonuje się wykupu gruntów na rzecz Skarbu Państwa.

2. Wniosek w sprawie wykupu gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi, o których mowa w ust. 1, może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia jej wystąpienia.

3. Przyjmuje się, że rekultywacja gruntów na cele rolnicze jest niezasadna w przypadku, gdy koszt rekultywacji gruntów przekracza dwukrotną wartość średniej ceny zakupu gruntów rolnych, publikowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, lub grunty te są zlokalizowane na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi co najmniej 10%.

4. Dla gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi wartość nieruchomości określa się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi, ujawnionego w ewidencji gruntów i budynków.

5. Rozmiar utraty albo ograniczenia wartości użytkowej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi ustala się na podstawie jednej opinii rzeczoznawcy, która wskazuje kierunek zagospodarowania gruntów lub kierunek rekultywacji gruntów i zawiera zakres rzeczowy rekultywacji wraz z kosztorysem prac. W opinii nie trzeba uwzględniać ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego odnośnie do gruntów będących przedmiotem opinii.

6. W celu opracowania opinii, o której mowa w ust. 5, starosta może skorzystać z pomocy innej jednostki samorządu terytorialnego.

7. Opinia, o której mowa w ust. 5, stanowi podstawę do wydania decyzji w sprawie rekultywacji gruntów.

8. Przed wydaniem decyzji w sprawie rekultywacji gruntów należy dokonać analizy zasadności przeprowadzenia rekultywacji pod względem kosztów planowanej rekultywacji oraz możliwych zagrożeń przyczyniających się do dewastacji lub degradacji tych gruntów w przyszłości.

9. Jeżeli na podstawie analizy, o której mowa w ust. 8, starosta uzna, że rekultywacja gruntów na cele rolnicze jest niezasadna, wydaje decyzję odmawiającą przeprowadzenia takiej rekultywacji.

10. W przypadku decyzji odmawiającej przeprowadzenia rekultywacji, o której mowa w ust. 9, przeprowadza się postępowanie scaleniowe, o którym mowa w rozdziale 3a ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. z 2025 r. poz. 1402 i 1847).

11. W przypadku gdy w wyniku analizy, o której mowa w art. 57b ust. 2 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, postępowanie scaleniowe, o którym mowa w rozdziale 3a tej ustawy, nie zostanie wszczęte, starosta wydaje decyzję o wykupie gruntów na rzecz Skarbu Państwa.

12. Wykupu gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi na rzecz Skarbu Państwa dokonuje starosta w drodze decyzji.

13. Szacowania wartości gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi podlegających wykupowi dokonuje się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi, przyjmując do szacunku dane pochodzące z ewidencji gruntów i budynków w zakresie użytków, klas bonitacyjnych i ich powierzchni. Oszacowaną przez rzeczoznawcę majątkowego wartość gruntów podlegających wykupowi podwyższa się o 20%.

14. Środki na wykup nieruchomości pochodzą z budżetu państwa z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.”;

4) w art. 22c dodaje się ust. 4:

„4. Przed przydzieleniem środków na rekultywację gruntów dokonuje się analizy efektywności i opłacalności przeprowadzenia rekultywacji.”;

5) w art. 26 w ust. 2 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) wykonywania pomiarów geodezyjnych oraz dokumentowania stanu faktycznego.”.

Art. 4. Wniosek w sprawie rekultywacji gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi z 2024 roku, o którym mowa w art. 22aa ust. 2 ustawy zmienianej w art. 3, może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

W związku z powodzią z 2024 roku, która wystąpiła na terenach południowej i zachodniej Polski i długotrwałym procesem usuwania jej skutków konieczne stało się opracowanie dodatkowych przepisów stanowiących podstawy prawne do wsparcia poszkodowanych właścicieli gruntów rolnych w przywracaniu ich do możliwości prowadzenia produkcji rolnej, a co za tym idzie przywrócenia właściwego poziomu prowadzenia ich gospodarstw rolnych i zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego. Po ustąpieniu wody powodziowej i przeprowadzonej inwentaryzacji skutków powodzi na terenie województwa dolnośląskiego, lubuskiego, opolskiego i śląskiego stwierdzono szkody w strukturze gleb. Napływająca woda spowodowała naniesienie piasków, żwirów i kamieni na teren służący do uprawy. Silny nurt wody powodziowej oraz jej niekontrolowany odpływ również spowodował wymycia żyznych gleb uniemożliwiając prowadzenie produkcji rolnej. Proponowane dodatkowe zmiany przepisów doprecyzowujące tryb prowadzenia rekultywacji gruntów zdegradowanych w wyniku powodzi, a w przypadku braku możliwości przeprowadzenia rekultywacji zmianę ich lokalizacji na grunty Skarbu Państwa lub dokonanie wykupu na rzecz Skarbu Państwa wprowadza się do ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw. Głównym celem niniejszego projektu ustawy jest wprowadzenie kolejnych rozwiązań mających na celu wsparcie właścicieli gruntów, którzy ucierpieli w wyniku powodzi, w celu jak zaspokojenia potrzeb osób poszkodowanych.

Cel i potrzeba oraz rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Proponowane zmiany przepisów mają na celu wprowadzenie zmian w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w ustawie o gospodarowaniu gruntami rolnymi Skarbu Państwa. Zapropozowane zmiany mają na celu umożliwienie właścicielom gruntów rolnych zniszczonych w wyniku powodzi przywrócenie właściwości produkcyjnych gleb poprzez usprawnienie i przyspieszenie procesu rekultywacji gruntów. W przypadku gdy rekultywacja gruntów będzie zbyt kosztowna lub gdy grunty rolne w przyszłości narażone będą na ponowne zalanie wodami powodziowymi proponuje się umożliwienie dokonania zmiany lokalizacji gruntów właścicieli prywatnych na lokalizację gdzie znajdują się obecnie grunty Skarbu Państwa.

Ze względu na wysoki koszt rekultywacji gruntów zniszczonych w wyniku powodzi i ograniczony budżet samorządów województw na finansowanie rekultywacji powstałych w wyniku klęsk żywiołowych proponuje się zmianę do ustawy i wsparcie tych działań z budżetu krajowego w ramach rezerwy celowej na usuwanie skutków powodzi.

Biorąc pod uwagę konieczność rozwiązania opisanych powyżej problemów występujących na terenach dotkniętych powodzią proponuje się wprowadzenie następujących zmian w obowiązujących przepisach prawa:

- I. W ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi wprowadza się zmiany umożliwiające dokonanie zmiany lokalizacji gruntów zniszczonych w wyniku powodzi na grunty znajdujące się w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa przy wykorzystaniu instrumentu prawnego jakim jest scalenie gruntów realizowane na wzór postępowań wskazanych w ustawie o scalaniu i wymianie gruntów. Propozycje zmian zaproponowano dodanie nowego rozdziału pn. „Organizacja przestrzeni produkcyjnej gruntów zniszczonych w wyniku powodzi poprzez przeprowadzenie scalenia przy wykorzystaniu zasobu nieruchomości Skarbu Państwa”, określającego tryb i zasady postępowania zmiany lokalizacji gruntów zniszczonych na ekwiwalentne grunty w innej lokalizacji, ze stanem faktycznym na czas sprzed zaistnienia powodzi. Sytuacja dotycząca zmiany lokalizacji może nastąpić w przypadku kiedy starosta w myśl zmienianych przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych wyda decyzje odmawiającą przeprowadzenia rekultywacji gruntów ze względu na zbyt wysokie koszty rekultywacji lub istnienia zagrożenia ponownej powodzi na tym obszarze.
- art. 57a. ust 1.. Przepis wskazuje, jakie grunty mogą być objęte postępowaniem scaleniowym.
 - art. 57a ust.2 Przepis doprecyzowuje pojęcie gruntów zdewastowanych w wyniku powodzi.
 - art. 57a ust.3 2 Przepis doprecyzowuje pojęcie gruntów zdegradowanych w wyniku powodzi.

 - art. 57a ust.4 Przepis doprecyzowuje, że obszar objęty postępowaniem scaleniowym może stanowić odrębne od siebie podobszary. Właściwy obszar scalenia określa starosta w postanowieniu o wszczęciu postępowania scaleniowego. Przepis doprecyzowuje

lokalizację obszaru scalenia gruntów. Proces zmiany lokalizacji gruntów w ramach postępowania scaleniowego może być prowadzony również na rozłącznym obszarze różnych obrębów, gmin a nawet powiatów.

-art. 57a ust.5 Przepis wskazuje możliwość włączenia gruntów Skarbu Państwa, dla których zawarta została umowa dzierżawy z podmiotem prywatnym. Regulacja umożliwi zmianę lokalizacji gruntów osób poszkodowanych oraz gruntów wydzierżawionych znajdujących się w obszarze scalenia w optymalny sposób, uwzględniając również możliwość zmiany lokalizacji gruntów objętych umową dzierżawy i wydzielenia ich w miejscu dogodnym do uprawy dzierżawcy. Rozwiązanie to niweluje ewentualne roszczenia dzierżawców w stosunku do Skarbu Państwa, gdyby zaistniała konieczność wcześniejszego rozwiązania umowy dzierżawy.

-art. 57b. ust 1. Wskazuje się, właściwym do prowadzenia postępowania scaleniowego dla gruntów objętych powodzią jest starostę oraz, że postępowanie to prowadzi się z urzędu. Przepis wskazuje, że w celu sprawnego przeprowadzenia procesy zmiany lokalizacji gruntów zniszczonych w wyniku powodzi i wcześniej prowadzonych konsultacji z właścicielami gruntów oraz dysponentami gruntów Skarbu Państwa nie przewiduje się możliwości złożenia zażalenia na postanowienie. Dopuszczenie zażalenia spowoduje wydłużenie procesu przygotowania do realizacji scalenia. Uczestnicy scalenia na etapie uzgodnienia lokalizacji gruntów będą mogli składać propozycje dotyczące nowej lokalizacji wydzielanych im gruntów.

-art. 57b. ust 2. Przepis wskazuje staroście zakres czynności jakie poprzedzają wszczęcie postępowanie scaleniowego. Starosta przy współpracy z samorządem województwa, dokonuje analizy możliwości przeprowadzenia postępowania scaleniowego. Określenie możliwości przeprowadzenia scalenia gruntów starosta podejmuje po dokonaniu między innymi: konsultacji z właścicielami gruntów zniszczonych w wyniku powodzi, informacji od podmiotów gospodarujących gruntami zasobu nieruchomości Skarbu Państwa o gruntach, które mogą zostać objęte scaleniem, zakresu zagospodarowania poscaleniowego (w tym między innymi: urządzenia dróg dojazdowych, budowy zbiorników małej retencji, poprawy i korekty rowów), terminu i oszacowane kosztów wykonania scalenia gruntów i zagospodarowania poscaleniowego.

-art. 57c. Zapis określa źródło finansowania jako - budżetu państwa.

-art. 57d. ust. 1. Doprecyzowanie wykonawcy scaleń gruntów na wzór ustawy o scalaniu i wymianie gruntów tj. „Prace scaleniowe koordynuje i wykonuje samorząd województwa przy pomocy jednostek organizacyjnych przekazanych mu na podstawie

art. 25 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. poz. 872, z późn. zm.) lub jednostek utworzonych przez ten samorząd do realizacji tych zadań”. Samorząd województwa wykonuje scalenia gruntów przy pomocy Wojewódzkich Biur Geodezji jako jednostek organizacyjnych właściwych samorządów, natomiast w województwach, w których brak jest takich jednostek organizacyjnych samorządy województw mogą w ramach porozumienia podpisać porozumienia dotyczące współpracy samorządów w zakresie realizacji ww. prac. Takie porozumienia podpisywane były między innymi pomiędzy województwem opolskim i dolnośląskim w latach 2004-2008 oraz pomiędzy województwem opolskim i małopolskim w latach 2014-2020.

- art. 57d ust 2. Przepis doprecyzowuje zakres prac scaleniowych w trybie popowodziowym.. Przepis doprecyzowuje jakie czynności techniczno-organizacyjne przewiduje się do realizacji w procesie scalenia gruntów objętych powodzią w celu określenie kosztów i czasu wykonania scalenia gruntów.

- art. 57e ust 1. Przepis wskazuje datę przyjęcia do oszacowania wartości gruntu poddawanego zamianie oraz zakres użytku i klasy bonitacyjnej. Dane przyjmuje się na podstawie danych z rejestru gruntów i budynków na dzień sprzed wystąpienia powodzi.

- art. 57e ust. 2. Przepis doprecyzowuje kto wykonuje oszacowania wartości elementów składowych gruntu, jak również informację o tym, że na gruntach porośniętych samosiewem w wycenie można zaniechać szacowania drzew i krzewów do lat 10.

- art. 57f ust 1. Doprecyzowanie że grunty zniszczone w wyniku powodzi wydziela się na rzecz Skarbu Państwa jako pomoc Państwa Polskiego w usuwaniu skutków powodzi.

- art. 57f ust 2. Przepis doprecyzowuje na czyją rzecz przechodzą grunty wydzielone pod drogi dojazdowe po scaleniu.

- art. 57f ust 3. Zaproponowana regulacja umożliwia w przyspieszonym trybie za zgodą dysponenta nieruchomości Skarbu Państwa, w decyzji zatwierdzającej projekt scalenia gruntów przenieść nieodpłatnie własność gruntów zniszczonych w wyniku powodzi wydzielanych na rzecz Skarbu Państwa, na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego – Wody Polskie lub Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe. Proponowany zapis umożliwia zaprojektowanie nowych działek gruntu dla właściwych podmiotów publicznych mogących realizować swoje zadania wynikające z innych ustaw bez konieczności prowadzenia długotrwałych procesów przekazywania nieruchomości i wielomiesięcznym lub wieloletnim brakiem możliwości zagospodarowania we

właściwy sposób gruntów zniszczonych w wyniku powodzi. W przypadku Państwowego Gospodarstwa - Wody Polskie istnieje możliwość przejęcia ich na potrzeby działań przeciwpowodziowych lub regulacji cieków bez konieczności wywłaszczenia. Dla Państwowego Gospodarstwa Leśnego - Lasy Państwowe przejęcie tych gruntów stanowi potencjał do stworzenia siedliska leśnego lub strefy buforowej od cennych obszarów leśnych. Dla jednostek samorządu lokalnego taki grunt może stanowić potencjał do prowadzenia polityki regionalnej lub lokalnej wynikającej. Głównym celem tych działań powinny być prośrodowiskowe inicjatywy i właściwe gospodarowanie zasobami wodnymi.

- art. 57g. Przepis doprecyzowujący kiedy organ może zatwierdzić projekt scalenia.

- art. 57h ust 1. Przepis daje uprawnienie jednostce organizacyjnej zarządzającej gruntami Skarbu Państwa wnoszonych do scalenia, które objęte były umową dzierżawy na dokonanie zmiany tych umów lub ich rozwiązanie po dniu objęcia w posiadanie tych gruntów przez nowego właściciela, któremu wydzielono nowe grunty na dotychczasowych gruntach Skarbu Państwa. Ostateczna decyzja starosty o zatwierdzeniu projektu scalenia stanowi podstawę dokonania tych czynności przez właściwą jednostkę organizacyjną zarządzającą gruntami Skarbu Państwa. – art. 57h ust.2. Rozwiązanie umowy dzierżawy następuje bez odszkodowania, natomiast termin objęcia w posiadanie powinien być tak ustalony aby dotychczasowy użytkownik gruntu mógł zebrać plony, jednak nie później niż 12 miesięcy od dnia zatwierdzenia projektu scalenia gruntów. Do rozwiązania umowy dzierżawy nie jest wymagana zgoda dzierżawcy. Art. 57a. ust. 5 daje możliwość objęcia gruntów dzierżawionych i zmianę ich lokalizacji w optymalne miejsce dla uprawy dzierżawcą. Nieskorzystanie z tej możliwości objęcia gruntów dzierżawionych scaleniem przez dzierżawcę spowoduje docelowo rozwiązanie takiej umowy po zakończeniu scalenia, jeżeli dojdzie do sytuacji wydzieleni gruntów zamiennych osobom poszkodowanym w wyniku powodzi w lokalizacji obejmującej obszar gruntów wydzierżawionych przez Skarb Państwa.

-art. 57h ust 3 Przepis doprecyzowuje jak należy postępować z gruntami objętymi umowami dzierżaw, jeśli zaistnieje konieczność włączenia tych gruntów do obszaru scalenia celem optymalnego, przyszłego wydzielenia gruntów wszystkim uczestnikom scalenia gruntów.

- art. 57i. Przepis reguluje w jakim terminie nowy właściciel może objąć w posiadanie gruntów wydzielonych w wyniku scalenia, w szczególności gdy istnieje konieczność zebrania plonów przez poprzedniego użytkownika gruntów. Termin ten powinien

uwzględniać możliwość zebrania plodów rolnych przez dotychczasowego użytkownika gruntów, jednak wydanie nieruchomości nowemu właścicielowi powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia kiedy decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia stała się ostateczna.

- art. 57j. Przepis doprecyzowujący pozostałe zasady prowadzenia scalenia gruntów w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1197).

- art. 57k . Regulacja ma na celu przyspieszenie prowadzenia scaleń gruntów na gruntach zdegradowanych w wyniku powodzi i uniknięcie wielomiesięcznej procedury opiniowania i wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia jakim jest scalenie gruntów. Proponuje się wprowadzenie zwolnienia z konieczności stosowania przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Takie rozwiązanie przyspieszy realizację i zmniejszy koszty uzyskania dodatkowych opinii, w szczególności że procedura scalenia gruntów to głównie proces administracyjno-prawny mający na celu zaprojektowanie nowych granic nieruchomości. Planowane do realizacji inwestycje po zakończeniu scalenia będą realizowane odrębnie i wtedy podlegać będą właściwym procedurom oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z właściwymi przepisami prawa.

II. Zmiany w ustawie z dnia z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Rozszerzenie przepisu art. 24. ust. 1 i dodanie punktu 7 w brzmieniu:

„7. scalania gruntów zniszczonych w wyniku powodzi.” daje delegację dla dysponenta gruntów Własności Rolnej Skarbu Państwa, tj. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa do inicjowania i brania czynnego udziału w procesie scalenia gruntów zniszczonych w wyniku powodzi.

III. Zmiany w ustawie z dnia z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych

- Zmiany w art. 20 ust. 2 dotyczą możliwości współfinansowania kosztów rekultywacji gruntów nie tylko z budżetu województwa ale również ze środków krajowych w ramach rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków;

- dodanie w art. 20 ust. 7 - umożliwi przyspieszyć wykonanie prac związanych z rekultywacją gruntów przez starostę poprzez możliwość zlecenia tych prac właścicielowi gruntów planowanych do rekultywacji, zgodnie z zakresem rzeczowym planowanej rekultywacji. Wypłata środków nastąpi na podstawie kosztorysu prac rekultywacyjnych ze środków na rekultywację, pochodzących z budżetu województwa lub ze środków krajowych w ramach rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków. W ramach zlecenia prac rekultywacyjnych starosta określa również planowany termin zakończenia prac rekultywacyjnych przez właściciela.

- w art. 20 ust 8. Określa się termin zgłoszenia staroście zakończenia procesu rekultywacji przez właściciela w przypadku zlecenia rekultywacji właścicielowi. Termin ten określa się na 30 dni od dnia zakończenia jej zakończenia.

- w art. 22 ust. 9 - Zobowiązuje się starostę do wydania decyzji o uznaniu rekultywacji za zakończoną po jej faktycznym zakończeniu. Decyzja ta stanowić będzie podstawę do przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów z urzędu po zakończeniu rekultywacji gruntów, dla których nastąpiły zmiany środowiska glebowego po wystąpieniu klęski żywiołowej w myśl §4 pkt. 5 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 września 2012 r. w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

- w art. 20 ust 10 i 11 - doprecyzowuje się tryb zwrotu przyznanych środków na rekultywację gruntów w przypadku niedokonania rekultywacji zgodnie z ust. 10, w uzgodnionym terminie ciężące na właścicielu, który zobowiązany jest zwrócić otrzymane środki. W przypadku braku zwrotu dochodzenie zwrotu wypłaconych środków zastosowanie mają przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Organem właściwym i wierzycielem jest starosta.

- art. 22aa ust.1 - wskazuje się przypadki możliwych do podjęcia działań kiedy rekultywacja gruntów okazałaby się zbyt kosztowna lub jej realizacja bezcelowa ze względu na lokalizację gruntów w terenie ponownie zagrożonym wystąpieniem powodzi w przyszłości. W takich przypadkach proponuje się wydzielenie gruntów rolnikom, których grunty zostały zdegradowane w wyniku powodzi na grunty będące w dyspozycji Skarbu Państwa jako odpowiednik gruntów posiadanych sprzed powodzią w lokalizacji umożliwiającej właściwą gospodarkę tymi gruntami. W przypadkach gdy również wydzielenie gruntów ekwiwalentnych, ze względu na brak gruntów Skarbu Państwa w bliskiej okolicy siedziby gospodarstwa, któremu należy wydzielić grunty

stałby się niemożliwy istnieje możliwość wykupu tych gruntów na rzecz Skarbu Państwa za odszkodowaniem.

- zmiana w art. 22aa ust. 2 - doprecyzowuje czas do jakiego należy zgłosić wniosek o rekultywację zniszczonych gruntów. Propozycja 6 miesięcy od dnia wystąpienia klęski żywiołowej daje czas na poinformowanie starosty jako organu właściwego do spraw rekultywacji o konieczności sporządzenia odpowiedniej dokumentacji, zabezpieczeniu finansowania prac rekultywacyjnych wspólnie z samorządem województwa lub zabezpieczeniu finansowania w ramach rezerwy celowej.

- w art. 22aa ust. 3 - określa się wysokość kosztów ponoszonych na rekultywację w odniesieniu do jednostki 1 ha. Przyjmuje się, że graniczną wartością maksymalnych kosztów rekultywacji jest podwójna wartość zakupu gruntów średnich klas podawanych przez GUS. Istotnym ograniczeniem zasadności rekultywacji jest również ich lokalizacja względem potencjalnego zagrożenia ponownym ich zalaniem przez powódź w przyszłości. Wprowadza się tu regulację odstąpienia od rekultywacji w przypadkach lokalizacji tych gruntów w obszarze gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi co najmniej 10% (prawdopodobieństwo zalania raz na 10 lat). W takich przypadkach uznaje się rekultywację gruntów za niezasadną.

- art. 22aa ust.4 - doprecyzowuje czas na jaki szacowana będzie wartość nieruchomości do odszkodowania lub oszacowania jej wartości do zmiany jej lokalizacji. Przyjmuje się dzień przed wystąpieniem powodzi z uwzględnieniem danych ujawnionych w rejestrze ewidencji gruntów i budynków w zakresie użytku, klasy bonitacyjnej oraz ich powierzchni.

- art. 22aa ust. 5 - wprowadza zmianę do obecnego porządku prawnego określającego konieczność opracowania 2 opinii o ograniczeniu wartości użytkowych gruntów i proponuje się sporządzenie wyłącznie 1 opinii o utracie wartości użytkowych gruntów, w której wskazany będzie również proponowany kierunek rekultywacji. Do opinii. Zakres opinii powinien zawierać również zakres rzeczowy prac do prowadzonych w zakresie rekultywacji oraz koszty rekultywacji. W przypadku propozycji rekultywacji gruntów zniszczonych w wyniku powodzi dopuszcza się umożliwienie ustalenia kierunku rekultywacji niezależnie od ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Komplet dokumentów opracowanych przez rzeczoznawcę: klasyfikatora gruntów lub gleboznawcę stanowić będzie dla starosty podstawę do podjęcia działań w zakresie rekultywacji gruntów lub podjęcia innych działań mających na celu zapewnienie poszkodowanym rolnikom dalszego prowadzenia produkcji rolnej.

- art. 22aa ust. 6 - daje możliwość aby starosta, na którego terenie doszło do degradacji gleb w wyniku powodzi mógł zwrócić się do właściwego samorządu województwa o pomoc w ocenie stanu degradacji gleb oraz sporządzeniu odpowiednich dokumentów umożliwiających mu szybkie podjęcie działań związanych z rekultywacją gruntów. W czasie i tuż po powodzi działania organów państwa oraz samorządów skierowane są na szeroko rozumianą pomoc poszkodowanym. Niejednokrotnie brakuje możliwości skoordynowania tych działań na dużym obszarze w jednolity sposób, dlatego proponuje się umożliwienie wsparcia starosty siłami samorządu województwa, które posiada wyspecjalizowane jednostki takie jak Wojewódzkie Biura Geodezji zatrudniające geodetów, klasyfikatorów i specjalistów w zakresie szacowania gleb. Jednostki te posiadają doświadczenie i sprzęt niezbędny do szybkiego podjęcia działań umożliwiających dostarczenie niezbędnych dokumentów do podjęcia właściwych działań przez starostę. Wprowadzenie tego przepisu wskazuje właściwym organom możliwości podjęcia wspólnych działań na rzecz odbudowy kraju po wystąpieniu klęski żywiołowej.

- art. 22aa ust. 7 - doprecyzowuje kiedy starosta może wydać decyzje o rekultywacji gruntów zniszczonych w wyniku powodzi.

- art. 22aa ust. 8 - przepis wskazuje konieczność dokonania analizy zasadności ekonomicznej lub faktycznej prowadzenia rekultywacji.

- art. 22aa ust. 9. Przepis regulujący możliwość odmowy rekultywacji, o której strony informuje się w formie decyzji starosty.

- art. 22aa ust. 10 – przepis wskazuje jakie działania podejmuje starosta w przypadku odmowy wykonania rekultywacji. Wskazuje się, że właściwym działaniem jest umożliwienie wydzielenia gruntów zamiennych na gruntach Skarbu Państwa.

- art. 22aa ust. 11 - wskazuje, możliwość wykupu gruntów zniszczonych w wyniku powodzi na rzecz skarbu Państwa za odszkodowaniem dla rolnika.

- art. 22aa ust. 12- przepis wskazuje organ dokonujący wykupu gruntów zdegradowanych dla których nie można wykonać rekultywacji oraz nie można dokonać zmiany lokalizacji gruntów na grunty Skarbu Państwa.

- art. 22aa ust. 13 - w przepisie wskazuje się zasady oszacowania wartości nieruchomości zniszczonych w wyniku powodzi. Ustaloną przez rzeczoznawcę wartość nieruchomości podlegającą wykupowi za odszkodowaniem podwyższa się o 20%. – art..

22aa ust 14. – przepis skazuje, że finansowanie wykupu nieruchomości za

odszkodowaniem pochodzą z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

- w art. 22c po ust. 3 dodaje się ust. 4 wskazujący o konieczności dokonania analizy efektywności i opłacalności wydatkowania środków publicznych na rekultywację:

- w art. 26 ust. 2 po pkt 5 dodaje się pkt 6 umożliwiający w ramach kontroli wykonanie pomiarów geodezyjnych oraz wykonanie dokumentacji fotograficznej i filmowej dokumentującej stan faktyczny kontrolowanego obszaru.

- **Art. 4.** Doprecyzowuje, że w przypadku zdegradowanych gruntów w wyniku powodzi z roku 2024 termin zgłoszenia gruntów do rekultywacji to 6 miesięcy od dnia wejście w życie ustawy. W ogólnych przepisach działających w przyszłości termin na zgłoszenie gruntów do rekultywacji będzie wynosił 6 miesięcy.

IV. Pozostałe informacje

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej i nie jest z nim sprzeczna.

Projektowana regulacja nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana regulacja nie będzie wymagała notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy.

Projektowana regulacja nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, o którym mowa w § 39 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowana regulacja ma wpływ na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców i jest zgodna z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców. Ustawa ta może pozytywnie wpłynąć na ww. podmioty w zakresie zwiększenia zapotrzebowania na usługi związane z realizacją prac rekultywacyjnych.

Projektowana regulacja ma przede wszystkim pozytywny wpływ na właścicieli gospodarstw rolnych położonych na obszarach szczególnie zniszczonych w wyniku powodzi, ich rodziny i gospodarstwa, związany z wprowadzeniem przepisów dotyczących rekultywacji, organizacji przestrzeni produkcyjnej gruntów zniszczonych w wyniku powodzi poprzez przeprowadzenie scalenia przy wykorzystaniu zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, a w przypadku braku możliwości rekultywacji lub wydzielenia ekwiwalentnych gruntów z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa przewiduje się możliwość wykupu za odpowiednim odszkodowaniem.

Projekt nie ma natomiast bezpośredniego wpływu na osoby niepełnosprawne i osoby starsze.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw¹.

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Marek Chmielewski

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Poprzez zmianę ustawy proponuje się zastosowanie rozwiązań zmierzających do sprawnej rekultywacji gruntów rolnych zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi lub inne formy przywrócenia możliwości gospodarowania na gruntach przez osoby poszkodowane.

Skala problemu zależy od wielkości i przebiegu powodzi, na przykładzie powodzi z 2024 roku tylko w województwie dolnośląskim do rekultywacji zgłoszono blisko 500 działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni około 800 ha gruntów rolnych, a łączny szacowany koszt rekultywacji wynosi 110 mln zł. Zgłoszenia od poszkodowanych przyjmowali starostowie powiatów, po czym przekazywali zbiorcze dane do marszałka województwa.

Proponowane zmiany przepisów mają na celu wprowadzenie zmian w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w ustawie o gospodarowaniu gruntami rolnymi Skarbu Państwa. Zaproponowane zmiany mają na celu umożliwienie właścicielom gruntów rolnych zniszczonych w wyniku powodzi przywrócenie właściwości produkcyjnych gleb poprzez usprawnienie i przyspieszenie procesu rekultywacji gruntów. W przypadku gdy rekultywacja gruntów będzie zbyt kosztowna lub gdy grunty rolne w przyszłości narażone będą na ponowne zalanie wodami powodziowymi proponuje się umożliwienie dokonania zmiany lokalizacji gruntów właścicieli prywatnych na lokalizację gdzie znajdują się obecnie grunty Skarbu Państwa.

Proponowane rozwiązania, ograniczające koszty, polegają na rzetelnej ocenie potrzeb w zakresie rekultywacji, a dla gruntów mocno zniszczonych, dla których koszty wielokrotnie przewyższają wartość gruntu oraz ich potencjał produkcyjny – odstępnie od rekultywacji, ale z zapewnieniem możliwości przeprowadzenia prac scaleniowych, żeby wydzielić poszkodowanym rolnikom inne grunty z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa lub w ostateczności dokonywać wykupów tych gruntów za odszkodowaniem. Taka ścieżka działania pozwoli ograniczyć koszty dla Skarbu Państwa z 110 mln zł do około 25 mln zł.

Obecny stan prawny przewiduje, że rekultywacji dokonuje starosta przy wykorzystaniu środków finansowych budżetu samorządu województwa związanego z ochroną, rekultywacją i poprawą jakości gruntów rolnych. Jednak przy tak ogromnej skali problemu budżet ten jest dalece niewystarczający. Ponadto, należy jasno stwierdzić, że część gruntów nie nadaje się do przywrócenia do produkcji rolniczej ze względu na zbyt wysokie koszty takiej operacji (niektóre pojedyncze działki

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

wymagają milionowych nakładów) lub występuje ciągle zagrożenie ponownym zalaniem przy kolejnej powodzi (wg map PGW Wody Polskie działki zagrożone powodzią²).
Brak zmiany stanu obecnego spowoduje paraliż organizacyjny i finansowy po stronie samorządów, a co najważniejsze długoletni brak możliwości prowadzenia działalności rolniczej na gruntach, które zostały mocno zniszczone w wyniku powodzi.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Nie rozważano rozwiązań alternatywnych, ponieważ istnieją już przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, które w podstawowy sposób zajmują się tym tematem. Zdaniem wnioskodawców należy jedynie rozszerzyć katalog możliwości prawnych związanych z przywracaniem gruntów zniszczonych w wyniku powodzi do produkcji rolnej, w tym dopuszczenie scaleń gruntów z udziałem gruntów Skarbu Państwa na tych obszarach oraz doprecyzować zasady ewentualnych wykupów takich gruntów za odszkodowaniem.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej i nie jest z nim sprzeczna. Projektowany stan prawny polega na wprowadzeniu nowych rozwiązań, które obecnie nie funkcjonują (zasady odstąpienia od rekultywacji w przypadku jej niezasadności, scalenia gruntów na obszarach zniszczonych w wyniku powodzi, wykup gruntów). Zaproponowane rozwiązania są spójne systemowo i terminologicznie z obecnie funkcjonującymi przepisami, w szczególności z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Projektowane rozwiązania są zgodne z Konstytucją RP, a właściwie dopiero przywracają konstytucyjną ochronę praw właścicieli gruntów zniszczonych w wyniku powodzi.
Proponuje się termin wejścia w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projekt oddziałuje na właścicieli gruntów rolnych, które zostały zniszczone w wyniku powodzi. Liczebność tej grupy zależy od wielkości i przebiegu powodzi.
Projekt wpływa na grupę właścicieli gruntów rolnych, ponieważ uwzględnia ich słuszny interes w zakresie przywrócenia gruntów do produkcji rolniczej.
Projekt przynosi wyłącznie pozytywne skutki dla tej grupy społecznej, ponieważ rozwiązuje problem, który obecnie pozostaje nierozwiązany.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt wpływa przede wszystkim na podmioty będące właścicielami gruntów rolnych zdegradowanych lub zniszczonych w wyniku powodzi, a także na jednostki gospodarujące gruntami Skarbu Państwa oraz jednostki samorządu terytorialnego. Wpływa również na prowadzących działalność gospodarczą w zakresie rekultywacji gruntów, ponieważ przyspiesza procedury związane z ich przeprowadzaniem.

Projekt zakłada, że grunty zniszczone całkowicie lub takie, których przywrócenie możliwości produkcji rolnej jest niezasadne, np. ze względu na trwałe zagrożenie kolejnymi powodzią, zostaną scalone z innymi gruntami, w tym gruntami zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, w taki sposób by poszkodowani otrzymali pełnowartościowe grunty w dogodnej lokalizacji, a jeżeli nie będzie to możliwe to należy zapewnić ich wykup za odszkodowaniem. Grunty, których rekultywacja będzie możliwa i zasadna zostaną poddane tej procedurze, ale w uproszczonym trybie (na podstawie jednej opinii rzeczoznawcy), co powinno minimalizować koszty po stronie samorządów powiatów oraz przyspieszyć procedurę administracyjną.

² Mapa dostępna pod linkiem: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/imgp_2.html [dostęp: 10.02.2026 r.].

Korzyści i koszty są zależne od skali i przebiegu zjawiska - powodzi. Niemożliwe jest ich dokładne określenie, ale na przykładzie powodzi z 2024 roku, dla województwa dolnośląskiego szacowany koszt przywrócenia gruntów zdegradowanych lub zniszczonych do produkcji rolniczej, zakładając wprowadzenie proponowanych zmian, wyniesie około 40 mln zł (Skarb Państwa: 25 mln zł; budżet województwa: 15 mln zł). Dla samorządów województw i Skarbu Państwa jest to koszt, ale dla podmiotów gospodarczych działających w sferze rekultywacji (gleboznawcy, usługi budowlane, w szczególności prace ziemne, klasyfikatorzy gruntów) kwota ta będzie zyskiem. Najważniejsze jednak jest to, że zaproponowane procedury pozwolą na zorganizowanie produkcji rolnej na obszarach zniszczonych w wyniku powodzi i pozwolą na dalsze prowadzenie działalności producentom rolnym lub pozwolą na zgodny z prawem wykup zniszczonych gruntów na rzecz Skarbu Państwa.

Obliczenie wykonano na podstawie oceny stopnia degradacji lub zniszczenia gruntów wykonane przez samorząd Województwa Dolnośląskiego w ramach oceny eksperckiej, w tym inwentaryzacji terenowej, zleconej po powodzi z 2024 roku.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt spowoduje następujące skutki finansowe:

- dla Skarbu Państwa – konieczność wydzielenia w rezerwie budżetowej odpowiednich środków na usuwanie skutków powodzi w zakresie rekultywacji gruntów rolnych. Dla powodzi z 2024 w województwie dolnośląskim jest to 25 mln zł;

- w tym dla jednostek gospodarujących zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, w szczególności dla Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa – brak bezpośrednich skutków finansowych w postaci pieniężnej, ale gospodarujący będą musieli się liczyć z możliwością utracenia gruntów produkcji rolnej na rzecz gruntów zniszczonych w wyniku powodzi. Szacuje się, że 70 ha gruntów zasobu Skarbu Państwa może podlegać procedurze scaleniowej. W związku z tym, biorąc średnią cenę zakupu-sprzedaży nieruchomości rolnych 62 tys. zł, wartość utraconych przez Skarb Państwa gruntów wyniesie około 4,3 mln zł. Pozytywnym skutkiem będzie potencjalne zwiększenie areалу dostępnego dla innych jednostek, w szczególności PGW Wody Polskie, które po przekazaniu im tych obszarów mogłyby wykorzystać te tereny (dzisiaj zniszczone i nienadające się do produkcji rolnej) na prowadzenie prac przeciwpowodziowych;

- dla powiatów – jednostki te będą włączone w prace administracyjne i organizacyjne, bez bezpośrednich skutków finansowych, jednak należy się liczyć ze zwiększeniem natężenia pracy tych jednostek w czasie prac administracyjnych związanych z rekultywacjami;

- dla samorządów województw – zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych to samorząd województwa jest odpowiedzialny za finansowanie rekultywacji gruntów zniszczonych w wyniku powodzi, jednak w przypadku powodzi skala tych zniszczeń jest zbyt duża jak na potencjał budżetu województwa. Niemniej, w związku z osiąganymi dochodami z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej samorządy województw powinny, w miarę swoich możliwości, brać udział w finansowaniu prac rekultywacyjnych gruntów zdegradowanych w nieznanym stopniu, na dotychczasowych zasadach, które zostaną tylko uproszczone (jedna zamiast dwóch opinii rzeczoznawcy).

Zaangażowane jednostki, w czasie prowadzenia postępowań administracyjnych oraz rekultywacyjnych, będą miały zwiększone natężenie pracy.

Kwotowy wpływ na wydatki budżetu państwa może być różny, zależny od skali i przebiegu powodzi, jednak na przykładzie powodzi w 2024 roku dla województwa dolnośląskiego jest to 25 mln zł. Wpływ na wydatki budżetów województw tak samo może być zależny od skali i przebiegu powodzi, jednak na przykładzie powodzi z 2024 roku dla województwa dolnośląskiego jest to 15 mln zł.

Szacowanie wykonano na podstawie oceny stopnia degradacji lub zniszczenia gruntów wykonane przez samorząd Województwa Dolnośląskiego w ramach oceny eksperckiej, w tym inwentaryzacji terenowej, zleconej po powodzi z 2024 roku. Z tej analizy wynika, że 75% gruntów (około 600 ha)

zostało zdegradowanych w stopniu lekkim i tam koszty prac rekultywacyjnych będą możliwe do poniesienia przez budżet województwa (15 mln zł).

Jednak pozostałe 25% gruntów (około 210 ha) należy poddać dodatkowej ocenie, a duża część z nich nie nadaje się do rekultywacji ze względu na ekstremalnie wysokie koszty lub ponowne, duże zagrożenie powodzią. Stąd, do obliczeń przyjęto, że:

- 1/3 tych gruntów (70 ha) pomimo wysokich kosztów powinna zostać przywrócona do produkcji rolniczej ze względu na duży potencjał tych gruntów i zadbanie o bezpieczeństwo żywnościowe mieszkańców – i będzie to koszt dla Skarbu Państwa w wysokości 13 mln zł;

- 1/3 tych gruntów (70 ha), zgodnie z wnioskami właścicieli i w szerokiej konsultacji również z jednostkami samorządowymi i państwowymi, zostanie poddana scaleniu gruntów. 70 ha zniszczonych gruntów poddanych scaleniu implikuje konieczność włączenia zbliżonej powierzchni gruntów Skarbu Państwa w celu wydzielania z tych gruntów działek dla poszkodowanych właścicieli.

Dodając do tego grunty przyległe, które zgodnie z proponowanymi zapisami mogą być włączone do scalenia to osiągamy szacowaną powierzchnię prowadzenia scaleń gruntów na powierzchni około 200 ha gruntów. Do oszacowania kosztów przyjęto stawki wynikające z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 Grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu "Scalenie gruntów" w ramach poddziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W związku z powyższym przeprowadzenie prac scaleniowych na powierzchni 200 ha będzie kosztowało 0,7 mln zł, a zagospodarowanie poscaleniowe 1,8 mln zł. Łącznie 2,5 mln zł. Należy także oszacować wartość gruntu Skarbu Państwa, który przejdzie na rzecz poszkodowanych właścicieli, a Skarb Państwa otrzyma grunty o znacznie mniejszej wartości, bo niekorzystnie położone, zniszczone przez powódź. Szacunkowa wartość tego gruntu (około 70 ha gruntów) to 4,3 mln zł.

- 1/3 tych gruntów (70 ha), ze względu na niezasadną rekultywację oraz brak możliwości przeprowadzenia prac scaleniowych będzie podlegało wykupieniu przez Skarb Państwa z podwyższoną ceną o 20%, co da szacunkowy koszt około 5,2 mln zł.

Łącznie koszty po stronie Skarbu Państwa wyniosą 25 mln zł (tj. 13 mln +2,5 mln +4,3 mln +5,2 mln).

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W rezerwie celowej związanej z usuwaniem skutków powodzi powinno się przewidzieć dodatkowe 25 mln zł na zabezpieczenie prac rekultywacyjnych oraz scaleniowo-wymiennych związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2024 roku. Ta część rezerwy powinna pozostać w dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który będzie koordynował finansowanie prac podejmowanych przez samorządy województw i powiatów.

Aktualnie obowiązujące przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych zakładają dochody samorządów województw na finansowanie takich prac, więc w przypadku nieznacznych degradacji gruntów środki finansowe są zabezpieczone i system nie wymaga zmian, jednak problemem jest brak odpowiednich środków w przypadku dużych zniszczeń i bardzo kosztowych prac ziemnych, w celu przywrócenia gruntów do produkcji. W tych przypadkach będzie wykorzystana właśnie rezerwa pozostająca w dyspozycji MRiRW.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ **Nie**

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Warszawa, 27 lutego 2026 r.

BEOS-WPEiM-396/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SP-III.020.36.9.0026
Data wpływu 27.02.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Jan Chmielewski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektowana ustawa zawiera przepisy nowelizujące ustawę z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi¹, zwaną dalej „ustawą powodziową”, ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa², zwaną dalej „ustawą o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa”, oraz ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych³, zwaną dalej „ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych”.

W ustawie powodziowej proponuje się dodanie rozdziału 3a⁴, ustanawiającego szczególny tryb postępowania scaleniowego (art. 1 projektu). Postępowanie to obejmowałoby grunty zdewastowane oraz grunty zdegradowane w wyniku powodzi, a także grunty z nimi graniczące oraz grunty stanowiące zasób nieruchomości Skarbu Państwa (art. 57a ust. 1). Starosta określałby obszar

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1402 i 1847.

² Dz. U. z 2025 r. poz. 826.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 82.

⁴ Zatytułowanego „Organizacja przestrzeni produkcyjnej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi poprzez przeprowadzenie scalenia przy wykorzystaniu zasobu nieruchomości Skarbu Państwa”. Rozdział ten obejmowałby art. 57a-art. 57k.

scalenia, którym mogą być objęte grunty położone na terenie jednej lub kilku gmin; obszar ten nie musi stanowić zwartego kompleksu (art. 57a ust. 4). Do obszaru scalenia mogą zostać włączone również grunty objęte umową dzierżawy (art. 57a ust. 5), a decyzja zatwierdzająca projekt scalenia może stanowić podstawę zmiany lub rozwiązania tej umowy, także bez zgody dzierżawcy (art. 57h ust. 1 i 2).

Zgodnie z proponowaną nowelizacją ustawy powodziorowej grunty objęte scaleniem szacuje się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi, na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków, przy czym szacunek części składowych wykonuje rzeczoznawca (art. 57e). Grunty, których rekultywacja jest niezasadna⁵, wydziela się na rzecz Skarbu Państwa, grunty pod drogi przechodzą na własność gminy, a określone grunty mogą zostać przekazane nieodpłatnie jednostkom samorządu terytorialnego, Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu – Wody Polskie lub Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu – Lasy Państwowe (art. 57f). Prace scaleniuowo-wymienne oraz zagospodarowanie poscaleniowe finansowane są ze środków budżetu państwa, w tym rezerwy celowej⁶ (art. 57c), a ich wykonanie koordynuje samorząd województwa (art. 57d). Do postępowania scaleniuowego prowadzonego na podstawie proponowanej regulacji nie stosowałoby się przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁷, zwanej dalej „u.o.o.ś.” (art. 57k).

Przewidziana w art. 2 projektu zmiana ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa zakłada rozszerzenie ustawowego wykazu sposobów gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, zwany dalej „KOWR”. Zaproponowano, aby objąć nim scalenie gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi (dodawany art. 24 ust. 1 pkt 7).

Zgodnie z art. 3 projektu nowelizującym ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych przewidziano możliwość finansowania rekultywacji również z budżetu państwa (proponowany art. 20 ust. 2), ustalanie na podstawie jednej opinii rzeczoznawcy rozmiaru utraty albo ograniczenia wartości użytkowej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych (art. 22aa ust. 5) oraz obowiązek analizy zasadności rekultywacji (art. 22aa ust. 8). Określono przesłanki uznania rekultywacji za niezasadną, w tym przekroczenie określonego progu kosztowego lub występowanie wysokiego ryzyka powodzi (art. 22aa ust. 3). W przypadku odmowy rekultywacji przewidziano wszczęcie postępowania scaleniuowego (art. 22aa ust. 10), a w przypadku jego niewszczęcia – wykup gruntów przez Skarb Państwa (art. 22aa ust. 11 i 12). Wartość nieruchomości ustala się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi (art. 22aa ust. 4 i 13), przy czym

⁵ W rozumieniu dodawanego art. 22aa ust. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

⁶ Przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zm.

podlega ona podwyższeniu o 20% (art. 22aa ust. 13); środki na wykup pochodząby z rezerwy celowej budżetu państwa (art. 22aa ust. 14).

Zgodnie z postanowieniem przejściowym wniosek w sprawie rekultywacji gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi z 2024 r.⁸ może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie proponowanej ustawy (art. 4 projektu).

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 5 projektu).

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy przywołać następujące akty prawa Unii Europejskiej:

– art. 107 i art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE), ustalające zasady przyznawania pomocy przedsiębiorstwom przez państwa członkowskie;

– art. 191 TfUE, określający politykę Unii w dziedzinie środowiska, która przyczynia się m.in. do zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego, ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu. Polityka UE stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, opiera się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”;

– art. 345 TfUE, stanowiący, że Traktaty nie przesadzają o systemie własności w państwach członkowskich;

– rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu⁹, zwane dalej „rozporządzeniem 651/2014”;

– dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory¹⁰, zwaną dalej „dyrektywą 92/43/EWG”;

– dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (tekst jednolity)¹¹, zwaną dalej „dyrektywą 2011/92/UE”.

⁸ O którym mowa w dodawanym art. 22aa ust. 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

⁹ Dz. Urz. L 187 z 26.6.2014, s. 1, ze zm., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>.

¹⁰ Dz. Urz. UE L 26 z 28.1.2012, s. 1, ze zm., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/2014-05-15>.

¹¹ Dz. Urz. WE L 206 z 22.7.1992, s. 7, ze zm., Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 2, s. 102; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/2025-07-14>.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

3.1. Projektowany art. 57k ustawy powodziowej przewiduje wyłączenie stosowania u.o.o.ś do postępowań scaleniowych prowadzonych na podstawie dodawanego rozdziału 3a ustawy powodziowej.

W uzasadnieniu projektu wskazano, że regulacja ta „ma na celu przyspieszenie prowadzenia scaleń gruntów na gruntach zdegradowanych w wyniku powodzi i uniknięcie wielomiesięcznej procedury opiniowania i wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, jakim jest scalenie gruntów”. Podniesiono również, że procedura scalenia gruntów „to głównie proces administracyjno-prawny mający na celu zaprojektowanie nowych granic nieruchomości”, a „[p]lanowane do realizacji inwestycje po zakończeniu scalania będą realizowane odrębnie i wtedy podlegać będą właściwym procedurom oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z właściwymi przepisami prawa”.

Należy zauważyć, że u.o.o.ś stanowi akt implementujący m.in. dyrektywę 2011/92/UE. Wyłączenie jej stosowania w określonym zakresie może zatem prowadzić do wyłączenia krajowych mechanizmów realizujących obowiązek kwalifikacji i oceny przedsięwzięć przewidziany w prawie Unii.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 dyrektywy 2011/92/UE państwa członkowskie zapewniają, aby przedsięwzięcia¹² mogące znacząco oddziaływać na środowisko, podlegały wymogowi uzyskania zezwolenia na inwestycję oraz ocenie oddziaływania na środowisko przed udzieleniem takiego zezwolenia. Art. 4 ust. 1 dyrektywy przewiduje obowiązkową ocenę przedsięwzięć wymienionych w załączniku I. Natomiast w odniesieniu do przedsięwzięć wymienionych w załączniku II, zgodnie z art. 4 ust. 2 dyrektywy, państwa członkowskie są zobowiązane do ustanowienia mechanizmu kwalifikacji pozwalającego ustalić – w drodze badania indywidualnego albo na podstawie progów lub kryteriów¹³ – czy dane przedsięwzięcie podlega ocenie.

¹² Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a tej dyrektywy „przedsięwzięcie” oznacza wykonanie prac budowlanych lub innych instalacji bądź systemów, a także inne interwencje w otoczeniu naturalnym i krajobrazie.

¹³ Zob. motywy 10 i 11 dyrektywy 2011/92/UE: „(10) Państwa członkowskie mogą ustalać progi lub kryteria określające, które z tych przedsięwzięć powinny podlegać ocenie ze względu na znaczenie ich skutków środowiskowych. Państwa członkowskie nie powinny być zobowiązane do indywidualnego badania przedsięwzięć, które nie osiągają wyznaczonych progów lub nie spełniają ustalonych kryteriów.

(11) Ustalając takie progi lub kryteria albo przeprowadzając indywidualne badania przedsięwzięć w celu określenia, które z przedsięwzięć powinno podlegać ocenie z punktu widzenia ich znaczących skutków środowiskowych, państwa członkowskie powinny brać pod uwagę odpowiednie kryteria selekcji określone w niniejszej dyrektywie. Zgodnie z zasadą pomocniczości państwa członkowskie mają najlepsze możliwości do zastosowania tych kryteriów w szczególnych przypadkach”.

W załączniku II do dyrektywy 2011/92/UE, w pkt 1 zatytułowanym „Rolnictwo, leśnictwo i akwakultura”, wymieniono przedsięwzięcia dotyczące restrukturyzacji obszarów wiejskich. Postępowanie scaleniowe, którego istotą jest reorganizacja struktury własności i układu przestrzennego gruntów rolnych, co do zasady odpowiada tej kategorii przedsięwzięć.

Z przepisów dodawanego rozdziału 3a ustawy powodziowej wynika ponadto, że przed wszczęciem postępowania analizowany jest „zakres zagospodarowania poscaleniowego” (art. 57b ust. 2 pkt 4), a art. 57f ust. 2 przewiduje wydzielanie gruntów pod drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych. Pojęcie zagospodarowania poscaleniowego nie zostało zdefiniowane w przepisach, jednak w uzasadnieniu projektu wskazano, że może ono obejmować m.in. urządzenia dróg dojazdowych, budowę zbiorników małej retencji oraz korekty rowów. Nie można zatem wykluczyć, że w określonych przypadkach postępowanie scaleniowe będzie wiązało się z działaniami mogącymi oddziaływać na środowisko.

Projektowany art. 57k ustawy powodziowej przewiduje generalne wyłączenie stosowania przepisów implementujących mechanizm kwalifikacji przedsięwzięcia pod kątem jego potencjalnych skutków środowiskowych. Wyłączenie to obejmuje całą kategorię postępowań scaleniowych prowadzonych w trybie rozdziału 3a ustawy powodziowej, niezależnie od ich skali, lokalizacji oraz charakteru. Tymczasem art. 4 ust. 2 i 3 dyrektywy 2011/92/UE wymaga, aby obowiązek przeprowadzenia oceny był ustalany w odniesieniu do konkretnych przedsięwzięć, z uwzględnieniem ich cech, rozmiaru i lokalizacji. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE)¹⁴ podkreślono, że państwo członkowskie nie może – poprzez przyjęcie rozwiązań systemowych – wyłączyć z góry całych kategorii przedsięwzięć wymienionych w załączniku II dyrektywy 2011/92/UE z obowiązku kwalifikacji, jeżeli mogą one potencjalnie wywierać znaczący wpływ na środowisko.

Należy również zauważyć, że dyrektywa 2011/92/UE przewiduje obowiązek zapewnienia rzeczywistego udziału zainteresowanych grup społeczeństwa w postępowaniach objętych jej zakresem (art. 6), a także udzielenia członkom zainteresowanej społeczności dostępu do procedury odwoławczej w celu kwestionowania legalności decyzji, działań lub zaniechań objętych wymogami dyrektywy (art. 11). Mechanizm ten jest ściśle powiązany z procedurą kwalifikacji i ewentualnej oceny oddziaływania na środowisko. Wyłączenie stosowania przepisów krajowych implementujących dyrektywę może prowadzić nie tylko do pominięcia mechanizmu uprzedniej kwalifikacji przedsięwzięcia, lecz również do ograniczenia realizacji gwarancji udziału

¹⁴ Zob. m.in. wyroki TSUE: z 24 października 1996 r., *Kraaijeveld i in.*, C-72/95 (ECLI:EU:C:1996:404, pkt 50 i 51); z 21 września 1999 r., *Komisja przeciwko Irlandii*, C-92/96, ECLI:EU:C:1999:431, pkt 64-67 oraz z 21 marca 2013 r., *Salzburger Flughafen*, C-244/12, ECLI:EU:C:2013:203, pkt 29-32.

społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości przewidzianych w art. 6 i art. 11 dyrektywy 2011/92/UE.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że w przypadku gdy postępowanie scaleniowe lub działania w ramach zagospodarowania poscaleniowego stanowiłyby plan lub przedsięwzięcie, które nie jest bezpośrednio związane z zarządzaniem obszarem Natura 2000 ani do tego zarządzania konieczne, lecz mogłoby na taki obszar istotnie oddziaływać – zarówno oddzielnie, jak i w połączeniu z innymi planami lub przedsięwzięciami – zastosowanie znajdowałby art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG. Przepis ten wymaga przeprowadzenia odpowiedniej oceny skutków takiego planu lub przedsięwzięcia dla danego obszaru z punktu widzenia celów jego ochrony oraz uzależnia wyrażenie zgody przez właściwy organ od uprzedniego upewnienia się, że nie spowoduje on niekorzystnego wpływu na integralność obszaru. Obowiązek ten ma charakter odrębny i znajduje zastosowanie niezależnie od zakresu zastosowania krajowych przepisów implementujących dyrektywę 2011/92/UE.

Projekt ustawy nie zawiera rozwiązań, które wprost gwarantowałyby realizację wymogów art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG w ramach postępowań scaleniowych prowadzonych w trybie rozdziału 3a ustawy powodziowej. W sytuacji gdy postępowanie scaleniowe lub działania poscaleniowe mogłyby istotnie oddziaływać na obszar Natura 2000, brak wyraźnego mechanizmu zapewniającego przeprowadzenie takiej oceny może rodzić dodatkowe ryzyko niezgodności projektowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Reasumując, projektowany art. 57k ustawy powodziowej może zostać uznany za niezgodny z art. 4 ust. 2 i 3 dyrektywy 2011/92/UE, gdyż wprowadza abstrakcyjne i generalne wyłączenie mechanizmu uprzedniej kwalifikacji przedsięwzięcia pod kątem jego potencjalnych skutków dla środowiska, bez przewidzenia jakiegokolwiek alternatywnej procedury pozwalającej na ocenę, czy dane postępowanie scaleniowe może wywierać znaczący wpływ na środowisko. Ponadto, w sytuacji gdy postępowanie scaleniowe lub działania w ramach zagospodarowania poscaleniowego stanowiłyby plan lub przedsięwzięcie mogące w istotny sposób oddziaływać na obszar Natura 2000, brak wyraźnego mechanizmu zapewniającego przeprowadzenie odpowiedniej oceny skutków dla danego obszaru może budzić wątpliwości co do zgodności projektowanej regulacji z art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG.

3.2. Art. 3 projektu (zmieniający ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych) przewiduje finansowanie ze środków budżetu państwa prac rekultywacyjnych¹⁵, a także – w określonych przypadkach – wykup gruntów na rzecz Skarbu Państwa z podwyższeniem ustalonej wartości o 20% (dodawany art. 22aa ust. 13 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych). Środki te są

¹⁵ Art. 3 pkt 1 lit. a projektu w zakresie proponowanego brzmienia art. 20 ust. 2 ustawę o ochronie gruntów rolnych.

kierowane do właścicieli gruntów rolnych¹⁶, a więc do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w sektorze rolnym.

Proponowaną regulację należy ocenić z punktu widzenia zgodności z unijnymi zasadami udzielania pomocy państwa.

Zgodnie z art. 107 ust. 1 TfUE z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Zakaz udzielania pomocy państwa nie jest jednak bezwzględny. Zgodna z rynkiem wewnętrznym jest m.in. pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi (art. 107 ust. 2 lit. b TfUE).

Stosownie do art. 108 ust. 3 TfUE Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeśli uznaje ona, że plan nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym¹⁷, wszczyna bezzwłocznie procedurę przewidzianą w ust. 2. Dane państwo członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej.

Zgodnie z art. 109 TfUE Rada, na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może wydać wszelkie właściwe rozporządzenia w celu zastosowania artykułów 107 i 108, a w szczególności może określić warunki stosowania art. 108 ustęp 3 i kategorie pomocy zwolnione z tej procedury. Na tej podstawie prawnej wydane zostało m.in. rozporządzenie 651/2014, które stosuje się m.in. do pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi.

Zgodnie z art. 3 tego rozporządzenia programy pomocy oraz pomoc indywidualna przyznawana w ramach programów pomocy są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 TfUE i wyłączone z obowiązku notyfikacji Komisji Europejskiej, o ile spełniają wszystkie warunki określone w rozdziale I tego rozporządzenia (zawierającym przepisy ogólne) oraz szczególne warunki dotyczące danej kategorii pomocy ustanowione w rozdziale III rozporządzenia (zawierającym przepisy szczegółowe dotyczące różnych kategorii pomocy). Zgodnie z art. 50 ust. 1 rozporządzenia 651/2014 program pomocy mający na celu naprawienie szkód spowodowanych przez określone klęski żywiołowe, w tym powodzie, jest zgodny z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lit. b TfUE i wyłączony z obowiązku notyfikacji

¹⁶ Art. 20 ust. 7 ustawy o ochronie gruntów rolnych stanowi, że w uzgodnieniu ze starostą rekultywacji może dokonać właściciel gruntu zgodnie z zakresem rzeczowym wynikającym z decyzji w sprawie rekultywacji, otrzymując od starosty środki finansowe zgodnie z kosztorysem, przy wykorzystaniu środków, o których mowa w ust. 2.

¹⁷ W rozumieniu art. 107 TfUE.

Komisji Europejskiej, pod warunkiem że odpowiednie organy publiczne państwa członkowskiego formalnie uznały dane wydarzenie za klęskę żywiołową oraz istnieje bezpośredni związek przyczynowy między klęską żywiołową a szkodami poniesionymi przez przedsiębiorstwo dotknięte klęską. Ponadto, programy pomocy związane z konkretną klęską żywiołową muszą być wprowadzone w ciągu trzech lat od zdarzenia, a pomoc opartą na takich programach przyznaje się w ciągu czterech lat od zdarzenia (art. 50 ust. 3 rozporządzenia 651/2014). Pomoc musi także spełniać szczegółowe wymogi dotyczące kosztów kwalifikowalnych określone w art. 50 ust. 4 rozporządzenia 651/2014. Pomoc oraz wszelkie inne płatności otrzymane tytułem rekompensaty za szkody, w tym wypłaty z polis ubezpieczeniowych, nie mogą przekraczać 100% kosztów kwalifikowalnych (art. 50 ust. 5 rozporządzenia 651/2014).

Odnosząc proponowaną regulację do postanowień rozporządzenia 651/2014, w zakresie finansowania rekultywacji gruntów (proponowane art. 20 ust. 7-11 oraz art. 22aa ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych) można uznać, że pomoc ma charakter kompensacyjny, o ile wysokość wsparcia będzie ściśle powiązana z rzeczywiście poniesioną szkodą oraz kosztami niezbędnymi do przywrócenia wartości użytkowej gruntów, z uwzględnieniem ewentualnych innych źródeł rekompensaty. Projekt przewiduje mechanizm kosztorysowy oraz analizę zasadności ekonomicznej rekultywacji, co potencjalnie umożliwi dostosowanie pomocy do wymogów art. 50 rozporządzenia 651/2014.

Wątpliwości budzi natomiast mechanizm wykupu gruntów na rzecz Skarbu Państwa z podwyższeniem oszacowanej wartości o 20% (projektowany art. 22aa ust. 13 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych). Podwyższenie wartości ponad poziom ustalony według stanu sprzed powodzi może prowadzić do sytuacji, w której rekompensata przekroczy rzeczywistą wartość szkody. Tymczasem art. 50 ust. 5 rozporządzenia 651/2014 wprost zakazuje przekroczenia 100% kosztów kwalifikowalnych. Jeżeli zatem łączna wartość świadczenia przekraczałaby rzeczywistą wysokość szkody (rozumianej jako utrata wartości lub koszty niezbędne do jej naprawienia), środek ten nie spełniałby warunków określonych w art. 50 rozporządzenia 651/2014 i nie mógłby korzystać z wyłączenia blokowego od obowiązku notyfikacji.

Należy uznać, że proponowane przepisy budzą wątpliwości co do zgodności z art. 50 ust. 5 rozporządzenia 651/2014. W konsekwencji nie można jednoznacznie stwierdzić, że pomoc przewidziana w projektowanych przepisach będzie zgodna z rozporządzeniem 651/2014, a w związku z tym, czy będzie zwolniona z obowiązku notyfikacyjnego (art. 3 rozporządzenia 651/2014 w związku z art. 108 ust. 3 TfUE). Wskazane jest zatem wystąpienie do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) o opinię w tej sprawie. Zgodnie z art. 12 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej¹⁸ projekty

¹⁸ Dz. U. z 2025 r. poz. 468, ze zm.

programów pomocowych, w tym przewidujących udzielanie pomocy w ramach wyłączeń grupowych, oraz pomocy indywidualnej, a także pomocy indywidualnej na restrukturyzację, wymagają uzyskania opinii Prezesa UOKiK. Opinia Prezesa UOKiK zawiera w szczególności: 1) stanowisko, czy projekt przewiduje udzielanie pomocy publicznej; 2) stanowisko w sprawie zgodności pomocy publicznej z rynkiem wewnętrznym; 3) propozycje zmian przedstawione w celu zapewnienia zgodności postanowień projektu z rynkiem wewnętrznym; 4) stanowisko w sprawie obowiązku notyfikacji projektu.

4. Konkluzje

4.1. Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw jest objęty prawem Unii Europejskiej.

4.2. Proponowany art. 57k ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi może zostać uznany za niezgodny z art. 4 ust. 2 i 3 dyrektywy 2011/92/UE oraz art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG.

4.3. Art. 3 projektu ustawy przewiduje udzielanie pomocy publicznej. Proponowany art. 22aa ust. 13 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych budzi wątpliwości co do zgodności z art. 50 ust. 5 rozporządzenia 651/2014. Wobec tego, że nie można stwierdzić, czy projektowana pomoc publiczna jest zwolniona, na mocy art. 3 rozporządzenia 651/2014, z obowiązku notyfikacyjnego przewidzianego w art. 108 ust. 3 TfUE, wskazane jest wystąpienie do Prezesa UOKiK o opinię w tej sprawie.

4.4. W pozostałym zakresie projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Marcin Fryźlewicz
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

KANCELARIA SEJMU
BIURO EKSPERTYZ I OCENY SKUTKÓW REGULACJI

Warszawa, 27 lutego 2026 r.

BEOS-WPEiM-397/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SP-111.002.36.10.2026
Data wpływu 27.02.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Jan Chmielewski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projektowana ustawa zawiera przepisy nowelizujące ustawę z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi¹, zwaną dalej „ustawą powodziową”, ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa², zwaną dalej „ustawą o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa”, oraz ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych³, zwaną dalej „ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych”.

W ustawie powodziowej proponuje się dodanie rozdziału 3a⁴, ustanawiającego szczególny tryb postępowania scaleniowego (art. 1 projektu). Postępowanie to obejmowałoby grunty zdewastowane oraz grunty zdegradowane w wyniku powodzi, a także grunty z nimi graniczące oraz grunty stanowiące zasób nieruchomości Skarbu Państwa (art. 57a ust. 1). Starosta określałby obszar scalenia, którym mogą być objęte grunty położone na terenie jednej lub kilku gmin; obszar ten nie musi stanowić zwartego kompleksu (art. 57a ust. 4). Do obszaru scalenia mogą zostać włączone również grunty objęte umową dzierżawy (art. 57a ust. 5), a decyzja zatwierdzająca projekt scalenia może stanowić

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1402 i 1847.

² Dz. U. z 2025 r. poz. 826.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 82.

⁴ Zatytułowanego „Organizacja przestrzeni produkcyjnej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi poprzez przeprowadzenie scalenia przy wykorzystaniu zasobu nieruchomości Skarbu Państwa”. Rozdział ten obejmowałby art. 57a-art. 57k.

podstawę zmiany lub rozwiązania tej umowy, także bez zgody dzierżawcy (art. 57h ust. 1 i 2).

Zgodnie z proponowaną nowelizacją ustawy powodziowej grunty objęte scaleniem szacuje się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi, na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków, przy czym szacunek części składowych wykonuje rzeczoznawca (art. 57e). Grunty, których rekultywacja jest niezasadna⁵, wydziela się na rzecz Skarbu Państwa, grunty pod drogi przechodzą na własność gminy, a określone grunty mogą zostać przekazane nieodpłatnie jednostkom samorządu terytorialnego, Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu – Wody Polskie lub Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu – Lasy Państwowe (art. 57f). Prace scaleniowo-wymienne oraz zagospodarowanie poscaleniowe finansowane są ze środków budżetu państwa, w tym rezerwy celowej⁶ (art. 57c), a ich wykonanie koordynuje samorząd województwa (art. 57d). Do postępowania scaleniowego prowadzonego na podstawie proponowanej regulacji nie stosowałoby się przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁷, zwanej dalej „u.o.o.ś.” (art. 57k).

Przewidziana w art. 2 projektu zmiana ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa zakłada rozszerzenie ustawowego wykazu sposobów gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, zwany dalej „KOWR”. Zaproponowano, aby objąć nim scalanie gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi (dodawany art. 24 ust. 1 pkt 7).

Zgodnie z art. 3 projektu nowelizującym ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych przewidziano możliwość finansowania rekultywacji również z budżetu państwa (proponowany art. 20 ust. 2), ustalanie na podstawie jednej opinii rzeczoznawcy rozmiaru utraty albo ograniczenia wartości użytkowej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych (art. 22aa ust. 5) oraz obowiązek analizy zasadności rekultywacji (art. 22aa ust. 8). Określono przesłanki uznania rekultywacji za niezasadną, w tym przekroczenie określonego progu kosztowego lub występowanie wysokiego ryzyka powodzi (art. 22aa ust. 3). W przypadku odmowy rekultywacji przewidziano wszczęcie postępowania scaleniowego (art. 22aa ust. 10), a w przypadku jego niewszczęcia – wykup gruntów przez Skarb Państwa (art. 22aa ust. 11 i 12). Wartość nieruchomości ustala się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi (art. 22aa ust. 4 i 13), przy czym podlega ona podwyższeniu o 20% (art. 22aa ust. 13); środki na wykup pochodziłyby z rezerwy celowej budżetu państwa (art. 22aa ust. 14).

⁵ W rozumieniu dodawanego art. 22aa ust. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

⁶ Przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zm.

Zgodnie z postanowieniem przejściowym wniosek w sprawie rekultywacji gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi z 2024 r.⁸ może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie proponowanej ustawy (art. 4 projektu).

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Marcin Fryźlewicz
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

⁸ O którym mowa w dodawanym art. 22aa ust. 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

BEOS-399/26

Warszawa, 24 marca 2026 r.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.36.16.2026

Data wpływu 24. III. 2026

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie oceny skutków regulacji poselskiego projektu ustawy
o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem
skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw
(przed nadaniem numeru druku)¹**

Na podstawie art. 34 ust. 9a uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Problem, który zamierzają rozwiązać Wnioskodawcy

Z uzasadnienia projektu i deklarowanych skutków regulacji (DSR) wynika, że Wnioskodawcy wskazują na wystąpienie rozległych szkód w strukturze gleb na terenach dotkniętych powodzią z 2024 r., co w wielu przypadkach uniemożliwia prowadzenie produkcji rolnej. Jednocześnie podniesiono kwestię bardzo wysokich kosztów rekultywacji gruntów rolnych.

W obowiązującym stanie prawnym rekultywacja gruntów następuje na podstawie decyzji właściwego organu². Postępowanie w tym zakresie prowadzi starosta jako organ właściwy³, natomiast finansowanie rekultywacji następuje ze środków budżetu województwa⁴. Z uzasadnienia projektu wynika, że w wyniku powodzi z 2024 r. w samym województwie dolnośląskim do rekultywacji zgłoszono ok. 800 ha gruntów rolnych, a łączny szacowany koszt rekultywacji wynosi ok. 110 mln zł.

Wnioskodawcy wskazują ponadto na sytuację, w której rekultywacja jest ekonomicznie niezasadna z uwagi na relację kosztów do wartości gruntów albo ze

¹ Projekt ustawy znajduje się w wykazie projektów wniesionych, którym nie został nadany jeszcze numer druku sejmowego. Numer w wykazie: RPW/5176/2026.

² Art. 20 ust. 2 oraz art. 22 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 826).

³ Art. 5 w związku z art. 20 oraz art. 22 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

⁴ Art. 20 ust. 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

względu na wysokie prawdopodobieństwo ponownego zalania. W uzasadnieniu projektu podniesiono, że obowiązujące przepisy nie przewidują rozwiązań odnoszących się wprost do takich przypadków, w szczególności w zakresie zmiany lokalizacji gruntów z wykorzystaniem zasobu nieruchomości Skarbu Państwa albo ich wykupu.

Problem dotyczy również braku szczególnego trybu postępowania scaleniowego odnoszącego się do gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi. Z uzasadnienia projektu wynika, że obecnie nie funkcjonują rozwiązania umożliwiające przeprowadzenie scalenia gruntów na obszarach zniszczonych w wyniku powodzi z udziałem gruntów stanowiących zasób nieruchomości Skarbu Państwa.

W uzasadnieniu wskazano także na skalę obciążeń finansowych związanych z rekultywacją oraz na ograniczone możliwości finansowe samorządów województw w przypadku powodzi o znacznej skali.

II. Rozwiązanie rekomendowane przez Wnioskodawców

Projektowana ustawa zawiera przepisy nowelizujące ustawę z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi⁵ (dalej: ustawa powodziowa), ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa⁶ i ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W ustawie powodziowej proponuje się dodanie rozdziału 3a⁷ ustanawiającego szczególny tryb postępowania scaleniowego (art. 1 projektu). Postępowanie to obejmowałoby grunty zdewastowane oraz grunty zdegradowane w wyniku powodzi, a także grunty z nimi graniczące oraz grunty stanowiące zasób nieruchomości Skarbu Państwa (art. 57a ust. 1). Starosta określałby obszar scalenia, którym mogą być objęte grunty położone na terenie jednej lub kilku gmin – obszar ten nie musi stanowić zwartego kompleksu (art. 57a ust. 4). Do obszaru scalenia mogą zostać włączone również grunty objęte umową dzierżawy (art. 57a ust. 5), a decyzja zatwierdzająca projekt scalenia może stanowić podstawę zmiany lub rozwiązania tej umowy, także bez zgody dzierżawcy (art. 57h ust. 1 i 2).

Zgodnie z proponowaną nowelizacją ustawy powodziowej grunty objęte scaleniem szacuje się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi, na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków, przy czym szacunek części składowych wykonuje rzeczoznawca (art. 57e). Grunty, których rekultywacja jest niezasadna⁸, wydziela się na rzecz Skarbu Państwa, grunty pod drogi przechodzą na własność gminy, a określone grunty mogą zostać przekazane nieodpłatnie jednostkom samorządu terytorialnego, Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie lub Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe

⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 1402 i 1847.

⁶ Dz. U. z 2025 r. poz. 826.

⁷ Zatytułowanego „Organizacja przestrzeni produkcyjnej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi poprzez przeprowadzenie scalenia przy wykorzystaniu zasobu nieruchomości Skarbu Państwa”. Rozdział ten obejmowałby art. 57a-art. 57k.

⁸ W rozumieniu dodawanego art. 22aa ust. 3 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

(art. 57f). Prace scaleniowo-wymienne oraz zagospodarowanie poscaleniowe finansowane są ze środków budżetu państwa, w tym rezerwy celowej⁹ (art. 57c), a ich wykonanie koordynuje samorząd województwa (art. 57d). Do postępowania scaleniowego prowadzonego na podstawie proponowanej regulacji nie stosowałoby się przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁰ (art. 57k).

Przewidziana w art. 2 projektu zmiana ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa zakłada rozszerzenie ustawowego wykazu sposobów gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR). Zaproponowano, aby objąć nim scalanie gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi (dodawany art. 24 ust. 1 pkt 7).

Zgodnie z art. 3 projektu nowelizującym ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych przewidziano możliwość finansowania rekultywacji również z budżetu państwa (proponowany art. 20 ust. 2), ustalanie na podstawie jednej opinii rzeczoznawcy rozmiaru utraty albo ograniczenia wartości użytkowej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych (art. 22aa ust. 5) oraz obowiązek analizy zasadności rekultywacji (art. 22aa ust. 8). Określono przesłanki uznania rekultywacji za niezasadną, w tym przekroczenie określonego progu kosztowego lub występowanie wysokiego ryzyka powodzi (art. 22aa ust. 3). W przypadku odmowy rekultywacji przewidziano wszczęcie postępowania scaleniowego (art. 22aa ust. 10), a w przypadku jego niewszczęcia – wykup gruntów przez Skarb Państwa (art. 22aa ust. 11 i 12). Wartość nieruchomości ustala się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi (art. 22aa ust. 4 i 13), przy czym podlega ona podwyższeniu o 20% (art. 22aa ust. 13); środki na wykup pochodziłyby z rezerwy celowej budżetu państwa (art. 22aa ust. 14).

Zgodnie z postanowieniem przejściowym wniosek w sprawie rekultywacji gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi z 2024 r.¹¹ może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie proponowanej ustawy (art. 4 projektu).

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 5 projektu).

III. Inne rozwiązania rozważane przez Wnioskodawców

Wnioskodawcy nie rozważali alternatywnych rozwiązań, ponieważ ich zdaniem istniejące przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych „w podstawowy sposób zajmują się tym tematem”. Zdaniem Wnioskodawców należy jedynie „rozszerzyć katalog możliwości prawnych związanych z przywracaniem gruntów zniszczonych w wyniku powodzi do produkcji rolnej, w tym dopuszczenie scalań

⁹ Przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

¹⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, ze zm.

¹¹ O którym mowa w dodawanym art. 22aa ust. 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

gruntów z udziałem gruntów Skarbu Państwa na tych obszarach oraz doprecyzować zasady ewentualnych wykupów takich gruntów za odszkodowaniem”.

IV. Rozwiązania przyjmowane w innych państwach, w szczególności w państwach członkowskich OECD/UE

Analiza porównawcza uregulowań obowiązujących w innych państwach członkowskich UE nie pozwala na wskazanie mechanizmu zbliżonego do proponowanego w projekcie. Co do zasady, nie tworzy się odrębnych, szczególnych trybów postępowania scaleniowego ukierunkowanego na grunty zdegradowane i zdewastowane wskutek określonej powodzi. Regulacje o charakterze następczym zwykle dotyczą określenia zasad i wysokości wsparcia finansowego dla podmiotów poszkodowanych w wyniku klęski żywiołowej. Natomiast instrumenty takie jak wywłaszczenie, wykup czy zamiana gruntów rolnych występują w porządkach prawnych państw europejskich przede wszystkim w celu zwiększania przestrzeni zalewowej, stanowiąc element długofalowej strategii zarządzania ryzykiem powodziowym.

V. Skutki prawne projektowanej ustawy

1.

Proponowane przepisy dotyczące scalenia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku powodzi, które zostały ujęte w rozdziale 3a ustawy powodziowej, stanowiłyby *lex specialis* w stosunku do przepisów scaleniowych zawartych w ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów¹² (art. 57j ustawy powodziowej). W odróżnieniu od obowiązującego postępowania scaleniowego, w projektowanym trybie szczególnym proponuje się m.in.: wyłączenie stosowania przepisów ustawy o ochronie środowiska (art. 57k), co może budzić zastrzeżenia, na co zwrócono uwagę w opinii Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji w sprawie zgodności projektu z prawem UE¹³. W projektowanym trybie zakłada się, że postępowanie scaleniowe będzie wszczynane wyłącznie z urzędu w drodze postanowienia starosty, na które nie przysługuje zażalenie (art. 57b ust. 1), co oznacza, że uczestnik postępowania scaleniowego nie będzie mógł złożyć skargi do sądu na wszczęcie postępowania, a ewentualne zarzuty będzie mógł sformułować dopiero w odwołaniu od decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów (art. 57g, 57j). Takie ukształtowanie procedury może być źródłem wątpliwości wynikających z tego, że wszczęcie postępowania jest poprzedzone jedynie konsultacjami z właścicielami gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku powodzi, a proponowane przepisy nie wskazują, jakie kryteria muszą spełniać grunty, które ci właściciele mieliby otrzymać z zasobów Skarbu Państwa

¹² Dz.U. z 2023 r. poz. 1197.

¹³ *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Jan Chmielewski)*, opinia BEOS z 27 II 2026 r., BEOS-WPEIM-396/26.

w ramach mechanizmu wymiany. Obecnie rekultywacja jest prowadzona przy wykorzystaniu środków budżetu województwa, o których mowa w art. 22b ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a w projekcie proponuje się, aby koszty rekultywacji mogły być pokrywane także ze środków pochodzących z budżetu państwa z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków. W art. 3 projektu dookreśla się zasady prowadzenia rekultywacji gruntów rolnych, w tym wprowadza się możliwość prowadzenia rekultywacji przez właściciela gruntu w uzgodnieniu ze starostą zgodnie z zakresem rzeczowym wynikającym z decyzji w sprawie rekultywacji, na którą właściciel otrzyma środki finansowe od starosty zgodnie z kosztorysem prac rekultywacyjnych. Kosztorys ma stanowić podstawę do wypłaty środków finansowych z budżetu województwa lub rezerwy celowej, jednakże przepisy nie określają, w jaki sposób należy przygotować taki kosztorys. Projektowany art. 22aa ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych określa zasady wykupu gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych, których rekultywacja jest niezasadna. Zgodnie z zaproponowanym mechanizmem wykup nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa jest możliwy na wniosek właściciela, gdy niezasadna jest rekultywacja, a wydzielenie podobnych gruntów z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa w lokalizacji, na którą zgodę wyrazi właściciel gruntu, jest niemożliwe (art. 22aa ust. 1 i 2), bądź też w wyniku wydania przez starostę decyzji o wykupie gruntów na rzecz Skarbu Państwa (art. 22aa ust. 11). Proponowane przepisy dotyczące wykupu nieruchomości w tym drugim trybie są niejasne. Art. 22a ust. 10 stanowi bowiem, że w przypadku wydania decyzji odmawiającej przeprowadzenie rekultywacji, wszczyna się postępowanie scaleniowe. Z kolei wykładnia art. 22aa ust. 11 prowadzi do wniosku, że po dokonaniu analizy, o której mowa w projektowanym art. 57b ust. 2 ustawy powodziowej, postępowanie scaleniowe może nie być wszczęte. W takim przypadku starosta wydaje decyzję o wykupie gruntów na rzecz Skarbu Państwa. W przedłożonym projekcie wartość nieruchomości określa się według stanu na dzień przed wystąpieniem powodzi, ujawnionego w ewidencji gruntów i budynków, zaś rozmiar utraty albo ograniczenia wartości użytkowej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi ustala się na podstawie jednej opinii rzeczoznawcy, w której nie trzeba uwzględniać ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego odnośnie do wskazanych gruntów, a oszacowaną przez rzeczoznawcę majątkowego wartość gruntów podlegających wykupowi podwyższa się o 20%. W zaproponowanym mechanizmie zastrzeżenia budzi zarówno kwestia pominięcia ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy określeniu wartości nieruchomości, jak i podwyższenie kwoty wykupu o 20% wartości gruntów. Zgodnie z planowanym art. 22aa ust. 2 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych wniosek w sprawie wykupu gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia jej wystąpienia, zaś stosownie do art. 4 projektu wniosek w sprawie rekultywacji gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi z 2024 r., o którym mowa we wskazanym art. 22aa ust. 2, może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Analizując te przepisy, można mieć wątpliwości co do ich wzajemnej relacji. Art. 22aa ust. 2 stanowi bowiem o wniosku o wykup gruntów, zaś art. 4 projektu stanowi

o wniosku w sprawie rekultywacji gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi z 2024 r. Takie sformułowanie projektowanych przepisów świadczy także o tym, że projektowane rozwiązania mają na celu wprowadzenie mechanizmów usuwania szkód w glebie na przyszłość, jak i odnoszą się do usunięcia skutków szkód wyrządzonych w przeszłości wskutek powodzi w 2024 r.

Projekt był przedmiotem analiz Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu dotyczących zgodności z prawem Unii Europejskiej¹⁴. W opinii wskazano, że „projektowany art. 57k ustawy powodziowej może zostać uznany za niezgodny z art. 4 ust. 2 i 3 dyrektywy 2011/92/UE, gdyż wprowadza abstrakcyjne i generalne wyłączenie mechanizmu uprzedniej kwalifikacji przedsięwzięcia pod kątem jego potencjalnych skutków dla środowiska, bez przewidzenia jakiegokolwiek alternatywnej procedury pozwalającej na ocenę, czy dane postępowanie scaleniowe może wywierać znaczący wpływ na środowisko. Ponadto, w sytuacji gdy postępowanie scaleniowe lub działania w ramach zagospodarowania poscaleniowego stanowiłyby plan lub przedsięwzięcie mogące w istotny sposób oddziaływać na obszar Natura 2000, brak wyraźnego mechanizmu zapewniającego przeprowadzenie odpowiedniej oceny skutków dla danego obszaru może budzić wątpliwości co do zgodności projektowanej regulacji z art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43/EWG”¹⁵. W opinii tej zwrócono uwagę także na to, że „Proponowany art. 22aa ust. 13 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych budzi wątpliwości co do zgodności z art. 50 ust. 5 rozporządzenia 651/2014. Wobec tego, że nie można stwierdzić, czy projektowana pomoc publiczna jest zwolniona, na mocy art. 3 rozporządzenia 651/2014, z obowiązku notyfikacyjnego przewidzianego w art. 108 ust. 3 TfUE, wskazane jest wystąpienie do Prezesa UOKiK o opinię w tej sprawie”¹⁶.

Omawiany projekt był także przedmiotem analizy BEOS w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu¹⁷.

2.

Opiniowany projekt dotyczy zagadnień unormowanych w art. 1 Protokołu Dodatkowego nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC). Postępowanie scaleniowe unormowane w ustawie stanowi formę ingerencji w prawa majątkowe zagwarantowane w tym przepisie. Istnieje bogate orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) dotyczące scalania gruntów (m.in. wyroki w sprawach: *Wiesinger p. Austrii*, 11796/85, z 30.10.1991 r.; *Prötsch p. Austrii*, 15508/89, z 15.11.1996 r.; *Ortner p. Austrii*, 2884/04 z 31.05.2007 r.; *Sefcikova p. Słowacji*, 6284/02, z 3.11.2009 r.; postanowienie ETPC w sprawie *G.L. i S.L. p. Francji*, 58811/00, z 6.03.2003 r.).

¹⁴ *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy*, op. cit.

¹⁵ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. UE L 206 z 22.7.1992, s. 7, ze zm.).

¹⁶ Rozporządzenie Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.6.2014, s. 1, ze zm.).

¹⁷ *Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Marek Jan Chmielewski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu*, opinia BEOS z 27 II 2026 r., BEOS-WPEiM-397/26.

Opiniowane rozwiązania nie nasuwają wątpliwości z punktu widzenia kryteriów ingerencji w prawa majątkowe, wypracowanych w orzecznictwie ETPC.

VI. Skutki społeczne projektowanej ustawy

A. Podmioty, na które wpływa projekt

Projekt będzie oddziaływał na:

- jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i wojewódzkiego, na terenie których wystąpi powódź powodująca degradację lub dewastację gruntów, w szczególności na starostów powiatów (prezydentów miast na prawach powiatu);
- posiadaczy gruntów, które uległy zdewastowaniu lub zdegradowaniu w wyniku powodzi;
- zarządców nieruchomości Skarbu Państwa objętych działaniami przewidzianymi w projekcie ustawy (w tym Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa);
- podmioty prowadzące działalność w zakresie rekultywacji gruntów;
- rzeczoznawców (w projekcie nie określono jasno, czy mają być to rzeczoznawcy majątkowi, gleboznawcy, klasyfikatorzy gruntów);
- budżet państwa (wydzielenie z rezerwy budżetowej środków na usuwanie skutków powodzi).

B. Wpływ na społeczeństwo

Proponowane zmiany ustaw mają poprawić sytuację właścicieli i dzierżawców gruntów rolnych, które zostały zniszczone w wyniku powodzi z 2024 r. Projekt wprowadza mechanizmy rekultywacji, scalania i wykupu gruntów rolnych zdewastowanych lub zdegradowanych. Pozytywne skutki społeczne tej regulacji wynikają z możliwości rozwiązania problemu, który na podstawie obecnie obowiązujących przepisów nie jest rozwiązany.

Projekt koncentruje się na wsparciu rolników poprzez ułatwienie działań służących przywróceniu produktywności gleb lub zmianie lokalizacji gruntów. Oceniając społeczne skutki proponowanych rozwiązań, należy jednak w pierwszej kolejności wskazać, że treść projektowanych przepisów pozostawia wątpliwości interpretacyjne dotyczące intencji Wnioskodawców. Nie jest bowiem jednoznaczne, czy procesy rekultywacji, scalania oraz wykupu gruntów mają stanowić działania łączne w odniesieniu do gruntów popowodziowych, czy też mogą być stosowane rozłącznie – jako niezależne instrumenty (np. samo scalanie gruntów popowodziowych) przez organy wskazane w projekcie. Rodzić to może odmienne konsekwencje. Inne bowiem skutki społeczne wystąpią w przypadku, kiedy proces rekultywacji określony w dodawanym art. 22aa ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych kontynuowany jest działaniami uregulowanymi z rozdziale 3a ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, a inne jeśli postępowanie scaleniowe nie będzie powiązane z rekultywacją lub wykupem gruntów popowodziowych. W pierwszym przypadku to właściciel gruntów występuje

z wnioskiem o wykup gruntów rolnych zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi, w odniesieniu do których nastąpiła utrata albo ograniczenie wartości użytkowej i przeprowadzenie rekultywacji jest niezasadne. W przypadku decyzji odmawiającej przeprowadzenia rekultywacji – zgodnie z proponowanym ust. 10 art. 22aa przeprowadza się postępowanie scaleniowe, o którym mowa w rozdziale 3a ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi.

Z kolei Wnioskodawcy, wprowadzając w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi rozdział 3a, zamierzają usprawnić proces scalania gruntów zdewastowanych i gruntów zdegradowanych w wyniku powodzi. Nie wskazują jednak, że postępowanie scaleniowe dotyczy może wyłącznie gruntów, o których mowa w art. 22aa ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Co więcej postępowanie scaleniowe przeprowadza się nie tylko na gruntach zdewastowanych oraz gruntach zdegradowanych w wyniku powodzi, ale również na gruntach bezpośrednio graniczących z tymi gruntami (dodawany art. 57a ust. 1). Według projektu postępowanie scaleniowe wszczynalby z urzędu starosta i na postanowienie o wszczęciu postępowania nie służyłoby zażalenie. Przed wszczęciem tego postępowania starosta, w uzgodnieniu z samorządem województwa, dokonywałby analizy możliwości przeprowadzenia postępowania scaleniowego, biorąc pod uwagę m.in.: wynik konsultacji z właścicielami gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi; informację od właściwej jednostki organizacyjnej, w której zarządzie jest nieruchomości Skarbu Państwa, o gruntach, które mogą zostać objęte scaleniem; proponowany obszar scalenia gruntów; zakres zagospodarowania poscaleniowego; termin oraz szacunkowe koszty wykonania scalenia gruntów i zagospodarowania poscaleniowego. Zgodnie z proponowanym art. 57g starosta wydaje decyzję o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów po wyznaczeniu projektu scalenia na gruncie, jeżeli po jego okazaniu większość uczestników scalenia nie zgłosiła do niego zastrzeżeń. Tak określona procedura przeprowadzania scalania gruntów popowodziowych może powodować negatywne skutki społeczne, gdyż zakłada dość arbitralne działania starosty w zakresie scalania gruntów i nie daje innych niż odwoławcze instrumentów tym właścicielom gruntów, którzy zgłosili zastrzeżenia do projektu scalania gruntów.

W celu zapewnienia przejrzystości i rzetelności procesu oceny, czy popowodziowe grunty rolne podlegają wykupowi, wydaje się, że procedury postępowania zaproponowane w art. 22aa są niewystarczające, szczególnie w zakresie ust. 5 tego artykułu, z którego treści wynika, że to pojedyncza opinia rzeczoznawcy, wskazująca kierunek zagospodarowania gruntów lub kierunek rekultywacji gruntów, zawierająca zakres rzeczowy wraz z kosztorysem prac ma być podstawą do wydania decyzji o rekultywacji gruntów lub odmawiająca takiej rekultywacji.

Treść projektu i zaproponowane w nim procedury postępowania, z uwagi na swoją prostotę, nie uwzględniają sytuacji, w których właściciel gruntu może nie akceptować oceny rzeczoznawcy co do kierunku i zakresu rzeczowego rekultywacji gruntów ani sporządzonego kosztorysu prac zapewniających rekultywację gruntu popowodziowego. Kwestie te pozostają zaś bezpośrednio związane z oceną, czy dany grunt będzie podlegał rekultywacji. Proponowane przepisy w sposób niepełny

zabezpieczają interesy właścicieli, przyjmując, że każdy z nich będzie dążył do sprzedaży takich gruntów.

Innym, raczej kontrowersyjnym społecznie, rozwiązaniem zawartym w nowelizacji ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych jest przepis dodawanego art. 22aa ust. 13, który stanowi, że oszacowaną przez rzeczoznawcę majątkowego wartość gruntów podlegających wykupowi podwyższa się o 20%. Zważywszy na fakt, że wykup gruntów jest w zasadzie ostatnim z możliwych rozwiązań w procesie przywracania do produkcji rolniczej gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych przez powódź, podwyższanie ceny wykupu o 20% w stosunku do wartości rynkowej z okresu przed wystąpieniem powodzi nie wydaje się społecznie uzasadnione. Może także zwiększać prawdopodobieństwo kwalifikowania gruntów jako tych, których rekultywacja jest niezasadna, gdyż właściciel otrzyma cenę wyższą niż rynkowa, a koszty zakupu zostaną przerzucone na budżet państwa/podatnika.

C. Konsultacje społeczne

W konsultacjach społecznych projektu uczestniczyło 4 respondentów. Generalnie pozytywnie odnieśli się do projektu zmian. Jeden z uczestników konsultacji wskazał na konieczność jasnego określenia sekwencji działań w zakresie rekultywacji, scalania i wykupu gruntów rolnych zdegradowanych na skutek powodzi oraz lepszego dostosowania (większej elastyczności) przepisów do sytuacji, które występują w rzeczywistości popowodziowej¹⁸.

VII. Skutki gospodarcze projektowanej ustawy

Wejście w życie proponowanych przepisów ma w ocenie Wnioskodawców pozytywnie wpłynąć na sytuację i możliwości właścicieli gruntów, które w wyniku powodzi utraciły swoją wartość użytkową. Należy zasadniczo zgodzić się z tą oceną.

¹⁸ „W pierwszej kolejności należałoby zalecić prawodawcy wyraźniejsze uporządkowanie relacji między trzema instrumentami przewidzianymi w projekcie, to znaczy między rekultywacją, scaleniem i wykupem. Obecnie projekt próbuje zbudować z nich pewien ciąg logiczny, ale nie czyni tego dość jasno. Z jednej strony wprowadza szczególną procedurę rekultywacyjną, z drugiej przewiduje wszczynane z urzędu postępowanie scaleniowe, a z trzeciej dopuszcza wykup gruntów na rzecz Skarbu Państwa, gdy rekultywacja jest niezasadna, a wydzielenie podobnych gruntów z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa okazuje się niemożliwe. Konstrukcja ta może być funkcjonalnie trafna, ale wymaga większej przejrzystości. Prawodawca powinien jednoznacznie pokazać, co jest rozwiązaniem podstawowym, co ma charakter subsydiarny, a co ostateczny. W przeciwnym razie powstaje ryzyko, że praktyka stosowania ustawy będzie się wahała między różnymi ścieżkami bez dostatecznie jasnych kryteriów pierwszeństwa. Warto również zalecić staranniejsze doprecyzowanie samej przesłanki niezasadności rekultywacji. Projekt przyjmuje, że rekultywacja gruntów na cele rolnicze jest niezasadna, gdy koszt rekultywacji przekracza dwukrotną wartość średniej ceny zakupu gruntów rolnych publikowanej przez Prezesa GUS albo gdy grunty są położone na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi co najmniej 10%. Ta formuła ma zaletę prostoty, ale jest też zbyt sztywna. Prawodawca powinien rozważyć, czy nie pozostawia ona zbyt mało miejsca na ocenę okoliczności konkretnej sprawy. Sama dwukrotność średniej ceny gruntu rolnego może być kryterium użytecznym, lecz nie zawsze odda rzeczywistą sytuację lokalną, strukturę gospodarstwa, jakość gruntu czy znaczenie nieruchomości dla danego właściciela. Z kolei automatyczne uznanie za niezasadną rekultywacji na obszarze wysokiego ryzyka powodziowego może być zrozumiałe z perspektywy ostrożności, ale wymaga silniejszego uzasadnienia, bo prowadzi w praktyce do wyłączenia pewnych gruntów z powrotu do funkcji rolniczej niezależnie od ich indywidualnych cech. Rozsądniejszym rozwiązaniem byłoby pozostawienie tych okoliczności jako bardzo silnych, lecz nie całkowicie mechanicznych przesłanek oceny.” ID ankiety: 127059.

Projektowana ustawa wprowadzi instrumenty wsparcia, które w założeniu mają w krótkim terminie zabezpieczyć płynność finansową rolników. Jednocześnie można spodziewać się stymulacji rynku usług specjalistycznych (geodezja, rzeczoznawstwo), budowlanych, transportowych, melioracyjnych, a także pobudzenia na rynku nieruchomości rolnych. Długofalowo scalenia gruntów i eliminacja nieopłacalnej rekultywacji na rzecz wykupu mogą doprowadzić do korzystniejszej struktury agrarnej.

W projekcie przewidziano trzy główne ścieżki postępowania dla właścicieli, których grunty ucierpiały w wyniku powodzi: rekultywację, scalenie lub wykup przez Skarb Państwa. Wybór lub zastosowanie konkretnej drogi zależałoby od stopnia zniszczeń, rachunku ekonomicznego oraz decyzji samego właściciela. W przypadku decyzji o rekultywacji gruntów, projekt umożliwiałby właścicielowi, w uzgodnieniu ze starostą, samodzielne wykonanie rekultywacji, na co otrzymywałby środki finansowe zgodne z kosztorysem prac. Zgodnie z nowymi przepisami decyzja o rekultywacji ma być łatwiejsza do uzyskania i szybsza, jednak jeśli rekultywacja nie zostanie wykonana w terminie lub zgodnie z umową, otrzymane środki trzeba będzie zwrócić. W przypadku braku możliwości poddania gruntów rekultywacji, nowe przepisy pozwolą na "wymianę" zniszczonych działek na grunt ekwiwalentny w innym miejscu.

W niektórych przypadkach pozwoli to rolnikom od razu podjąć produkcję, bez konieczności oczekiwania na wykonanie prac rekultywacyjnych. Koszty prac scalieniowych i geodezyjnych w całości pokryje państwo. Ostatnią możliwością przewidzianą projektem jest wykup gruntów przez państwo na preferencyjnych warunkach. Wykup następowałby na wniosek właściciela, jeśli rekultywacja na cele rolnicze byłaby niezasadna, tj. jej koszt przekraczałby dwukrotną średnią cenę zakupu gruntów rolnych (wg GUS) lub gdy grunt leży na obszarze o wysokim (co najmniej 10%) prawdopodobieństwie powodzi. Wartość gruntu szacowana byłaby według stanu sprzed powodzi i podwyższana o 20%, określone przez Wnioskodawców jako odszkodowanie. Wprowadzenie 20-procentowej nadwyżki do wyceny rzeczoznawcy przy wykupie gruntów rolnych przez państwo może znacząco wpłynąć na rynek nieruchomości rolnych oraz sposób uprawy na terenach o podwyższonym ryzyku powodzi. Wycena rzeczoznawcy z założenia ma odzwierciedlać wartość rynkową. Dodanie do niej ustawowych 20% może spowodować wzrost cen na rynku nieruchomości rolnych, utrudniając konsolidację gruntów i rozwój gospodarstw w okolicach o zwiększonym ryzyku powodzi. Jednak większy kapitał z wykupu pozwoliłby rolnikom na przeniesienie produkcji na tereny bezpieczniejsze lub przebranżowienie się, co sprzyjałoby optymalizacji struktury rolnictwa w regionie – ziemia najniższej jakości i najwyższego ryzyka zostałaby wyłączona z produkcji towarowej, a porzucone ze względu na zagrożenie powodzią nieużytki mogłyby podlegać planowej transformacji w infrastrukturę wodną.

Wejście w życie projektowanych przepisów umożliwiających właścicielowi gruntu samodzielne przeprowadzenie rekultywacji przy wykorzystaniu środków publicznych zgodnie z kosztorysem może przyspieszyć prace, gdyż właściciel będzie bezpośrednio zainteresowany, ze względów ekonomicznych, szybkim zakończeniem procesu. Również otrzymanie środków z wykupu może pozwolić

rolnikom na uzyskanie płynności finansowej, umożliwiającej inwestycje lub przeznaczenie tych środków na zakup innych, np. dogodniej położonych gruntów.

Realizacja założeń ustawy wygeneruje popyt na specjalistyczne usługi techniczne i eksperckie. Do beneficjentów gospodarczych projektu zaliczyć można: przedsiębiorstwa geodezyjne i kartograficzne odpowiedzialne za pomiary, stabilizację punktów granicznych i dokumentowanie stanu faktycznego; rzeczoznawców majątkowych i klasyfikatorów gleb niezbędnych do szacowania wartości gruntów i ich części składowych; przedsiębiorstwa rekultywacyjne, melioracyjne i budowlane realizujące prace na zlecenie starosty lub bezpośrednio właścicieli. Ponadto poprzez mechanizm wykupu według wartości sprzed powodzi (plus 20%) rolnicy otrzymają środki na zakup ziemi w miejscu nie zagrożonym powodzią, co może mieć pozytywny wpływ na rynek nieruchomości rolnych.

Wejście w życie projektu może mieć ograniczony czasowo i terytorialnie (do terenów objętych powodzią i ich okolic) wpływ na rynek pracy, szczególnie w sektorach usług specjalistycznych oraz w administracji publicznej. Choć projekt koncentruje się na gruntach rolnych, popyt na konkretne usługi, takie jak geodezyjne, kartograficzne, rzeczoznawcze, klasyfikacji gleb, budowlane, melioracyjne, będzie miał wpływ na utworzenie nowych miejsc pracy przy pracach fizycznych, operatorskich ciężkiego sprzętu (koparki, spychacze) oraz dla specjalistów od melioracji, inżynierii środowiska, pośrednictwa nieruchomości, ochrony środowiska. Nowe zadania mogą wpłynąć na zatrudnienie dodatkowych pracowników kontraktowych lub przesunięcia kadrowe wewnątrz urzędów jednostek samorządu terytorialnego, aby sprostać wymogom ustawowym.

W trakcie konsultacji społecznych projektu udostępnionych na stronach Sejmu ankietowani wyrazili ogólne poparcie dla projektu, nie wskazali jednak istotnych informacji dotyczących skutków gospodarczych.

VIII. Skutki projektowanej ustawy dla sektora finansów publicznych

Przedłożony do oceny projekt będzie wywoływał skutki finansowe dla sektora finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, głównie samorządów wojewódzkich. Skutki te ponoszone będą po stronie wydatków budżetowych.

Zgodnie z proponowanymi zmianami prawnymi w procesie usuwania skutków powodzi ze środków budżetu państwa mają być finansowane:

- prace scaleniowo-wymienne na gruntach zdewastowanych oraz zdegradowanych, których nie pokryje budżet województwa,
- zagospodarowanie poscaleniowe,
- wykup nieruchomości na gruntach zdewastowanych lub zdegradowanych oraz wykup gruntów w przypadku gdy ich rekultywacja jest niezasadna.

Wnioskodawcy wskazują, iż głównym źródłem finansowania powyższych zadań powinna być rezerwa celowa budżetu państwa znajdująca się w dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako koordynatora proponowanych działań.

Wnioskodawcy w ocenie skutków finansowych dla sektora finansów publicznych oparli się na jednym studium przypadku, dotyczącym powodzi

z września 2024 r. w województwie dolnośląskim. Wskazane szacunki zostały oparte na wynikach ekspertyzy wykonanej na zlecenie samorządu województwa dolnośląskiego w zakresie oceny stopnia degradacji lub zniszczenia gruntów, w tym inwentaryzacji terenowej (bezpośrednie źródło do przedmiotowej ekspertyzy nie zostało podane).

Na podstawie powyższego dokumentu Wnioskodawcy wskazują, iż w województwie dolnośląskim skutki finansowe powodzi w zakresie rekultywacji gruntów rolnych dla Skarbu Państwa szacuje się na kwotę 25 mln zł. Obliczenia powyższe dokonano w zakresie około 210 ha gruntów przeznaczonych do zasadniczych zmian proponowanych w projekcie oraz około 130 ha gruntów przyległych, które mogły zostać włączone w procesie scalania.

W strukturze oszacowanych wydatków budżetu państwa w wysokości 25 mln zł wskazuje się na:

- 13 mln zł w ramach prac rekultywacyjnych i przywrócenia około 70 ha gruntów do produkcji rolnej,
- 2,5 mln zł w zakresie prac scaleniowych i poscaleniowego zagospodarowania¹⁹,
- 4,3 mln zł na przejęcie gruntów zniszczonych przez powódź,
- 5,2 mln zł na wykup gruntów, na których przeprowadzenie prac scaleniowych lub ich rekultywacja jest niezasadna.

Dodatkowo Wnioskodawcy informują, iż z budżetu województwa sfinansowano koszty rekultywacji gruntów zdegradowanych w stopniu lekkim w wysokości 15 mln zł. Oznacza to, iż łączne koszty finansowania skutków jednorazowej powodzi w województwie dolnośląskim, pokryte przez sektor finansów publicznych, wyniosły 40 mln zł.

W odniesieniu do przeprowadzonej przez Wnioskodawców oceny skutków finansowych należy zwrócić uwagę, iż ma ona charakter historycznej analizy jednostkowej dotyczącej tylko jednego województwa, co można uzasadnić brakiem dostępu do danych i wysokim ryzykiem nieprzewidywalności zjawisk powodziowych w przyszłości. Ma ona jednak charakter wąskiego studium przypadku.

Należy zatem wskazać, iż zgodnie z raportem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ze stycznia 2025 r.²⁰ opisywana powódź trwająca 22 dni (od 13 września do 4 października 2024 r.) wystąpiła na terenie województw: dolnośląskiego, opolskiego, śląskiego i lubuskiego oraz w niewielkiej części małopolskiego, zachodniopomorskiego i wielkopolskiego. Z przedstawionych w raporcie danych wynika, iż łącznie zalanych zostało 3 144 gospodarstw rolnych. Powierzchnia upraw dotkniętych powodzią wyniosła ponad 29 tys. ha. Wartość strat ogółem dla rolnictwa oszacowano na około 118 mln zł. Największe i porównywalne szkody odnotowano w województwie dolnośląskim i opolskim (zob. Tabela 1.).

¹⁹ Do oszacowania kosztów przyjęto stawki wynikające z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu "Scalanie gruntów" w ramach poddziałania "Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

²⁰ Raport z przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego w 3 cyklu planistycznym. Załącznik nr 7. Powódź we wrześniu 2024. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. 23.01.2025

Tabela 1. Straty poniesione w rolnictwie w wyniku wystąpienia powodzi we wrześniu 2024 r. w podziale na poszczególne województwa

Województwo/szkod y	dolnośląskie	opolskie	śląskie	lubuskie
Liczba poszkodowanych gospodarstw rolnych [szt.]	1 498	1 313	241	92
Powierzchnia upraw dotkniętych klęską [ha]	15 327	10 682	1 466	1 899
Wartość upraw dotkniętych klęską [zł]	44 770 539	41 527 921	595 7034	609 238
Wartość strat ogółem [zł]	58 904 620	50 421 076	8 018 383	773 113
Udział danego województwa w łącznej wartości strat (%)	49,9	42,7	6,8	0,7

Zródło: opracowanie na podstawie Raportu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Przyjmując więc przytoczone wyżej szacunki przedstawione przez Wnioskodawców dla województwa dolnośląskiego w łącznej kwocie 40 mln zł oraz udział danego województwa w łącznej wartości strat poniesionych tylko w rolnictwie, jako skutek omawianego jednego przypadku powodzi, można przyjąć, iż łączne koszty finansowania (w większości z budżetu państwa) przeprowadzonych prac przewidzianych w projekcie mogłyby kształtować się na poziomie około 80-100 mln zł.

Należy jednak wskazać, iż szkody dotyczące gruntów rolnych stanowiły jedynie część szkód ogółem podczas analizowanej powodzi. Zgodnie z raportem Wód Polskich łączną kwotę wydatków i strat zgłoszonych przez wojewodów i ministerstwa w związku z powodzią w 2024 r. oszacowano na ponad 13 mld zł.

Podsumowując zatem należy wskazać, iż przewidywane w projekcie rozwiązania będą wywoływały skutki finansowe dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego o relatywnie wysokich kwotach. W obecnym układzie budżetu państwa opartym o klasyfikację PKD (Polska Klasyfikacja Działalności) możliwym rozwiązaniem jest zaplanowanie źródła finansowania klęsk żywiołowych takich jak powódź w rezerwie budżetowej. Należy przy tej okazji jednak zauważyć, iż w oparciu o występowanie coraz częstszych zobowiązań publicznych z powyższego tytułu Komisja Europejska postuluje wprowadzenie tzw. zielonego budżetowania (*green budgeting*) wspomagającego przejrzyste i celowe planowanie finansowe oparte m.in. na ocenie skutków środowiskowych *ex ante*²¹. Taka klasyfikacja umożliwiłaby bardziej wiarygodną i szczegółową strukturę planowania wydatków w przypadku zaistnienia finansowych skutków środowiskowych dla budżetu państwa, jak omawiane w przedmiotowym projekcie.

²¹ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/national-fiscal-frameworks-eu-member-states/green-budgeting-eu_en [wszystkie źródła internetowe cytowane w niniejszej opinii zostały sprawdzone 24 III 2026 r.].

W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie wskazano istotnych informacji dotyczących skutków finansowych projektowanych przepisów dla sektora finansów publicznych.

IX. Inne skutki projektowanej ustawy

Nie zidentyfikowano innych skutków wejścia w życie projektowanej ustawy.

X. Zmiana obciążeń administracyjnych

Należy uznać, że projektowane rozwiązania będą stanowić źródło dodatkowych obciążeń administracyjnych wynikających z wprowadzenia szczególnego trybu scalenia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku powodzi. Dodatkowe obciążenia będą wynikały m.in. z obowiązku wykonania wielu czynności w ramach proponowanego mechanizmu wykupu, czy wymiany, a ponadto z przyznania właścicielowi prawa do samodzielnej rekultywacji, której koszty muszą być pokryte ze środków publicznych.

Projektowana regulacja wprowadza również dodatkowe obciążenia administracyjne dla przedsiębiorców prowadzących działalność rolniczą (rolnicy i dzierżawcy) oraz z zakresu usług specjalistycznych (geodezja, rzeczoznawstwo). Dla pierwszej grupy obciążenia wiążą się z aktywnym udziałem w procedurach odszkodowawczych i naprawczych. Jeśli rolnik decydowałby się na samodzielną rekultywację gruntów, nakładałoby to na niego obowiązek uzgodnienia prac ze starostą, przestrzegania kosztorysu i dotrzymania obowiązku zgłoszenia zakończenia prac w terminie 30 dni (projektowany art. 20 ust. 7-10 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych). Właściciel, który chciałby skorzystać z możliwości wykupu gruntu przez Skarb Państwa, musiałby złożyć formalny wniosek w terminie 6 miesięcy od dnia wystąpienia powodzi (art. 22aa ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych). Wymagałoby to zgromadzenia dokumentacji i dotrzymania terminu. Ponadto przedsiębiorcy rolni będą zobowiązani uczestniczyć w konsultacjach oraz procesie okazania i objęcia nowych gruntów. Jest to proces angażujący czasowo i wymagający analizy dokumentacji geodezyjnej. Przedsiębiorstwa usług specjalistycznych (geodezja, rzeczoznawstwo) obejmą nowe wymogi dokumentacyjne: geodeci zostaliby obciążeni nowym obowiązkiem wykonywania pomiarów oraz dokumentowania stanu faktycznego. Oznaczałoby to konieczność sporządzania bardziej szczegółowych operatów niż przy standardowych zleceniach (nowy art. 26 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych). Rzeczoznawcy majątkowi byłiby zobowiązani dokonywać wycen według stanu przed powodzią, co może wymagać dotarcia do danych archiwalnych w ewidencji gruntów i budynków oraz precyzyjnego oddzielenia zniszczeń powodziowych od naturalnego stanu nieruchomości (nowe art. 22aa ust. 13 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych i art. 57e ustawy powodziowej).

Kluczowym obciążeniem będzie jednak konieczność dotrzymania 6-miesięcznego terminu na złożenie wniosku o wykup. Dla wielu przedsiębiorców, zajętych ratowaniem dobytku i ewentualnej bieżącej produkcji po powodzi, może to

stanowić istotną barierę administracyjną. Z kolei dla firm geodezyjnych i rzeczoznawczych, ustawa oznacza konieczność szybkiego zwiększenia mocy przerobowych przy jednoczesnym zachowaniu wysokich standardów dokumentowania szkód dla celów budżetowych.

Proponowane przepisy będą miały wpływ na obciążenia administracyjne i organizacyjne jednostek sektora finansów publicznych, w tym w szczególności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa jako jednostki gospodarzącej zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, PGW Wody Polskie w zakresie zagospodarowania przejętych terenów nienadających się do produkcji rolnej po powodzi, urzędów powiatowych i wojewódzkich w ramach prac związanych z oceną skutków popowodziowych dla gospodarstw rolnych i procedur rekultywacyjnych gruntów rolnych.

XI. Konkluzje

1. Skutki prawne: Proponowane przepisy dotyczące scalenia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku powodzi, które zostały ujęte w rozdziale 3a ustawy powodziowej, stanowiłyby *lex specialis* w stosunku do przepisów scaleniowych zawartych w ustawie o scalaniu i wymianie gruntów. Wyłączenie stosowania przepisów ustawy o ochronie środowiska (art. 57k) do wprowadzanego trybu szczególnego dla postępowania scaleniowego, jak i podwyższenie kwoty wykupu o 20% wartości gruntów może budzić zastrzeżenia, na co zwrócono uwagę w opinii BEOS w sprawie zgodności projektu z prawem UE. Opiniowany projekt nie nasuwa wątpliwości z punktu widzenia EKPC.

2. Skutki społeczne: Projekt rozwiązuje problemy właścicieli/dzierżawców gruntów rolnych, które w wyniku powodzi zostały zdegradowane lub zdewastowane i ze względu na stopień degradacji lub zagrożenie kolejnymi powodziami przeprowadzenie rekultywacji na cele rolnicze jest niezasadne. Wprowadzenie takich rozwiązań wydaje się celowe i powinno przynieść pozytywne skutki społeczne. Przepisy projektu powinny jednak precyzyjniej określać sposób postępowania w sytuacjach, w których właściciel/dzierżawca nie jest usatysfakcjonowany oceną rzeczoznawcy, która to ocena (zgodnie z projektem) decyduje, czy grunty będą podlegać rekultywacji czy nie. Doprecyzowania wymagają także przepisy, które określają zasady scalania gruntów bezpośrednio graniczących z gruntami zdewastowanymi oraz gruntami zdegradowanymi w wyniku powodzi, aby nie tworzyły sytuacji sprzyjających konfliktom i sporom sąsiedzkim. Dyskusyjny wydaje się przepis określający, że cena wykupu gruntu, którego rekultywacja na cele rolnicze jest niezasadna ma być wyższa o 20% od jego wartości rynkowej przed zdewastowaniem lub zdegradowaniem w wyniku powodzi.

3. Skutki gospodarcze: Wejście w życie projektowanej regulacji będzie się wiązało ze zwiększeniem wsparcia dla właścicieli gruntów, które w wyniku powodzi utraciły swoją wartość użytkową, poprzez łatwiejszą do uzyskania i szybszą decyzję o rekultywacji, możliwość uzyskania ekwiwalentnych gruntów lub otrzymania

środków z wykupu gruntów zdegradowanych lub zdewastowanych, które mogą przeznaczyć na zakup innych gruntów (uzyskanie płynności finansowej umożliwiającej inwestycje). Realizacja przepisów pobudzi rynek nieruchomości rolnych oraz wygeneruje popyt na usługi geodezyjne, rzeczoznawcze, melioracyjne i budowlane, co przełoży się na czasowe ożywienie lokalnych rynków pracy.

4. Skutki finansowe: Projekt będzie wywoływał skutki finansowe dla sektora finansów publicznych, w tym w szczególności dla Skarbu Państwa. Oszacowanie tych skutków, ze względu na brak danych, możliwe jest obecnie w oparciu o dane historyczne dotyczące ostatniej powodzi w Polsce, która miała miejsce we wrześniu 2024 r. Na tej podstawie można wskazać, iż dla województw objętych powodzią skutki finansowe dla budżetu państwa proponowanych przez Wnioskodawcę rozwiązań mogłyby kształtować się w granicach 80-100 mln zł pod warunkiem wystąpienia podobnej skali zniszczeń.

5. Rozwiązania zagraniczne: Co do zasady instrumenty takie jak wywłaszczenie, wykup czy zamiana gruntów rolnych – realizowane w celu powiększenia przestrzeni zalewowej – stanowią w państwach zagranicznych element długofalowej polityki zarządzania ryzykiem powodziowym. Nie udało się zidentyfikować mechanizmu podobnego do zaproponowanego w projekcie ustawy, przewidującego szczególny tryb postępowania scaleniowego obejmujący grunty zdegradowane i zdewastowane wskutek określonej powodzi.

Autorzy:

Marcin Fryźlewicz, ekspert ds. legislacji (pkt I-III)

Łukasz Żołądek, specjalista ds. komparatystycznych (pkt IV, XI.5)

dr Jolanta Waszczuk-Napiórkowska, ekspert ds. legislacji (pkt V.1, X, XI.1.1)

prof. Krzysztof Wojtyczek, ekspert ds. legislacji (pkt V.2, XI.1.2)

Grzegorz Ciura, specjalista ds. społecznych (pkt. VI, X, XI.2)

dr Dorota Ogryczak, specjalistka ds. systemu gospodarczego (pkt. VII, X, XI.3)

dr hab. Kamilla Marchewka-Bartkowiak, specjalistka ds. finansów publicznych (pkt. VIII, X, XI.4)

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**

Mirosław Wróblewski

Warszawa, 12 marca 2026

Sygn./znak: DPNT.401.64.2026.WL.JR

**Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu RP**

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na korespondencję z 20 lutego br. (znak: SPS-III.020.36.7.2026), przedkładającą **poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw**, uprzejmie informuję, że Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, działając na podstawie art. 57 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679¹ oraz art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych², nie zgłasza uwag do ww. projektu. Jednocześnie uprzejmie dziękuję za jego przedstawienie do zaopiniowania.

Łączę wyrazy szacunku,
Mirosław Wróblewski
Prezes Urzędu
Ochrony Danych Osobowych

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.36.13.2026

Data wpływu 12. III. 2026

/-dokument w postaci elektronicznej
podpisany kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1 ze zm.)

² Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

Warszawa, dnia 18.03. 2026 r.

1001-1.0280.44.2026

dot. SPS-III.020.36.7.2026

RPW/9778/2026-1P

EZD RP KS
(BPK-III)
Data rejestracji: 2026-03-20
Data wpływu: 2026-03-20

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 lutego 2026 r., nr SPS-III.020.36.7.2026, odnoszące się do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw, przekazanego Prokuratorowi Generalnemu w trybie art. 3 § 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. *Prawo o prokuraturze* (Dz. U. z 2024 r., poz. 390 z późn. zm.), uprzejmie informuję, że nie przedstawiam opinii o tym projekcie, gdyż reguluje on problematykę wykraczającą poza zakres zadań prokuratury.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Dariusz Farneluk
Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. ds. SPS-III.020.36.14.2026

Data wpływu 24. III. 26 r.

SĄD NAJWYŻSZY

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, dnia 23 marca 2026 r.

BSA.1021.10.2026

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 20 lutego 2026 r., znak: SPS-III.020.36.7.2026, mając na uwadze treść art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 622), w świetle którego Sąd Najwyższy może opiniować projekty tylko takich ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego, w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *posejskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw.*

Z poważaniem,

dr hab. Małgorzata Manowska
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. *SPS-III.020.36.15.2026*

Data wpływu *24. III. 2026*

BSA I.021.10.2026

Uwagi do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw

I. Do Sądu Najwyższego, w trybie art. 1 pkt 4 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t. jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 622) przekazany został poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (t. jedn. Dz. U. z 2025 r. poz. 1402; dalej: *usr*). Przedłożony projekt mieści się w zakresie kompetencji Sądu Najwyższego do opiniowania aktów normatywnych, jako że część zawartych w projekcie przepisów prawnych stanowią unormowania, na podstawie których orzekają sądy powszechne i Sąd Najwyższy.

II. Projektodawcy uzasadniają potrzebę uchwalenia nowelizacji ustawy koniecznością wsparcia poszkodowanych w powodzi z 2024 r. właścicieli gruntów rolnych. W szczególności, projekt odnosi się do przywracania owych gruntów do możliwości prowadzenia produkcji rolnej. Autorzy projektu powołują się na wyniki inwentaryzacji skutków powodzi na terenie województw dolnośląskiego, lubuskiego, opolskiego i śląskiego, która stwierdziła szkody w strukturze gleb. Projekt przewiduje dodatkowe mechanizmy scalania i wymiany gruntów oraz ich rekultywacji, w celu lepszej alokacji zasobów i wsparcia właścicieli gruntów, którzy ucierpieli w wyniku powodzi.

Spośród unormowań projektu ustawy, które wchodzą w zakres kognicji Sądu Najwyższego, wątpliwości natury jurystycznej budzą przepisy dotyczące uwzględnienia w postępowaniach scaleniowych gruntów wydzierżawionych przez Skarb Państwa (zob. projektowane art. 57a ust. 5, art. 57h) oraz przepis dotyczący zarządu zdeastowanymi lub zdegradowanymi gruntami Skarbu Państwa (art. 57f ust. 3).

Zgodnie z art. 57a ust. 5 projektu, w celu umożliwienia wydzielenia ekwiwalentu za grunty będące przedmiotem umowy dzierżawy, za zgodą dzierżawcy oraz właściwej jednostki organizacyjnej, w której zarządzie jest nieruchomości Skarbu Państwa stanowiąca przedmiot umowy dzierżawy, do scalenia mogą być włączone grunty będące przedmiotem dzierżawy.

Wykorzystanie gruntów dzierżawionych od Skarbu Państwa w postępowaniach scaleniowych stanowi z punktu widzenia centralnej regulacji ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (t. jedn. Dz. U. z 2023 poz. 1197) swoiste *novum*. Przedmiotem postępowań scaleniowych i wymiany są bowiem nieruchomości gruntowe, a skutkiem przekształcenie stosunków własnościowych przez zmianę przedmiotu własności przysługującej danemu podmiotowi (np. zmianę granic) ze skutkiem *erga omnes*. Zasadą jest dokonywanie ww. postępowań na wniosek zainteresowanych podmiotów lub za ich zgodą (por. art. 2 ustawy).

Kształt tego przepisu budzi wątpliwości z kilku względów. Po pierwsze, dzierżawca nieruchomości Skarbu Państwa będzie bezpośrednio dotknięty postępowaniem wszczynanym z urzędu (art. 57b ust. 1 projektu), lecz nie jest włączany do kategorii uczestników scalenia (art. 1 ust. 2 pkt 5 ustawy o scalaniu i wymianie gruntów). Dzieje się tak, pomimo, że projekt przyznaje dzierżawcy

kompetencję do wyrażenia albo niewyrażenia zgody na objęcie gruntu postępowaniem scaleniowym. Po trzecie, projekt zakłada umożliwienie wydzielenia ekwiwalentu za dzierżawione grunty, lecz nie precyzuje, czy ekwiwalent ten przysługiwać będzie Skarbowi Państwa czy dzierżawcy.

Jak należy wnioskować z treści projektu, decyzja starosty o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów stanowi podstawę do zmiany umowy dzierżawy przez właściwą jednostkę organizacyjną (art. 57h ust. 1 projektu). Umowa rozwiązuje się w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji, niezależnie od tego, czy dzierżawca wyraził na to zgodę. Jednocześnie, odpowiednio stosuje się art. 57a ust. 5 projektu, co sugeruje, że wydzielenie ekwiwalentu za grunty będące przedmiotem umowy dzierżawy podlegającej zmianie albo rozwiązaniu następuje, po pierwsze, wbrew dzierżawcy, po drugie, mimo że umowa przestała obowiązywać. Zwłaszcza ten drugi aspekt budzi wątpliwości: jaki jest bowiem sens wydzielenia dzierżawcy zastępczych gruntów, skoro w stosunku do jednostki organizacyjnej zarządzającej mieniem Skarbu Państwa nie jest on już dzierżawcą? Uzasadnienie projektu nie wyjaśnia tej wątpliwości, zawiera natomiast informacje nieobecne w Projekcie: brak odszkodowania dla dzierżawcy oraz dostosowanie zwrotnego przeniesienia posiadania gruntów wydzierżawionych do terminarza zboru planów. Nie wydaje się, aby oba te aspekty posiadały wyraźne zakotwiczenie w projektowanych przepisach. Przeciwnie, nie wydaje się, aby od odpowiedzialności odszkodowawczej mógł uwolnić się starosta, jeśli to powiat udostępnił nieruchomości do dzierżawy (art. 471 k.c.). Nie wydaje się również – o czym jednak wspomina Uzasadnienie – aby możliwość wydzielenia ekwiwalentu dla dzierżawcy w postaci innych gruntów „uniwelowała ewentualne roszczenia dzierżawców w stosunku do Skarbu Państwa, gdyby zaistniała konieczność wcześniejszego rozwiązania umowy dzierżawy”. Stwierdzenia tego rodzaju nie biorą pod uwagę specyfiki konkretnego przypadku, m.in. zakresu dzierżawy, rodzaju upraw, kwestii logistycznych, itp. Nadto, termin rozwiązania umowy dzierżawy koliduje ze sposobem liczenia terminu w art. 704 k.c.

W wymiarze konstytucyjnoprawnym wypada wskazać, że rozwiązanie umowy mocą ustawy stanowi przykład ingerencji w autonomię woli podmiotów prawa i jako taka sprzeczna jest z art. 31 Konstytucji RP (por. wyrok TK z dnia 29 kwietnia 2003 r., SK 24/02, OTK-A 2003, nr 4, poz. 33). Norma ta stanowi wyraz zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.), która – choć niewyartykułowana wprost w Konstytucji – w powszechnym przekonaniu nauki prawa podlega ochronie. Ograniczenie wolności (w tym wolności gospodarczej, art. 22 Konstytucji RP) dopuszczalne jest tylko na podstawie ustawy i w okolicznościach uzasadnionych istnieniem interesu publicznego (L. Bosek, M. Szydło, [w:] L. Bosek, M. Safjan (red.), *Konstytucja RP, t.1: Komentarz do art. 1-86*, Warszawa 2016, art. 31 no 42). Z perspektywy konstytucyjnej wartością godną ochrony jest stabilizacja stosunków umownych i wynikające z niej bezpieczeństwo obrotu. Stąd państwo powinno stosować się do zasady nieingerencji w stosunki umowne (*pacta sunt servanda*). Rozwiązanie stosunku umownego *ex lege* narusza zaufanie obywateli do państwa, gdyż jest wyrazem paternalistycznego przekonania o wyższości racji ucieleśnionych w ustawie nad interesami stron i poczynionymi przezeń nakładami finansowymi. Nieoznacza to istnienia roszczenia o niezmienność prawa (por. wyrok TK z dnia 16 września 2003 r., K 55/02, OTK ZU nr 7, nr A, poz. 75). Ingerencji państwa w stosunki umowne, nawet jeśli epizodycznej, nie można wykluczać, jednak z zastrzeżeniem poszanowania zasady proporcjonalności (art. 2 Konstytucji RP). Na tę ostatnią składają się m.in. uzasadnienie podjętych działań ustawodawczych „ważnym interesem publicznym”, jak również niezbędność i przydatność zaplanowanych działań (J. Podkowiak, *Wolność umów i jej ograniczanie w świetle Konstytucji RP*, Warszawa 2015, s. 232-267). Oceny tej nie zmienia okoliczność, że stronami umowy dzierżawy gruntów, o której mowa w Projekcie, był z jednej strony podmiot prywatny, z drugiej zaś publiczny (J. Podkowiak, *Wolność umów...*, s. 323).

Odnosząc się do kwestii zarządu gruntami Skarbu Państwa, o którym mowa w projektowanym art. 57f ust. 3, należy zwrócić uwagę, że zawarta w tym przepisie norma dopuszcza nieodpłatne przekazanie owych gruntów na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego – Wody Polskie lub Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe. Projektodawcy posłużyli się w wyliczeniu spójnikiem „lub”, oznaczającym alteratywę łączną. Zgodnie z zasadami logiki formalnej, spójnik „lub” oznacza, że dane wyrażenie jest prawdziwe, gdy co najmniej jeden jego człon jest prawdziwy. W praktyce projektowany art. 57f ust. 3 będzie dopuszczał oddanie rzeczonych gruntów kilku z wymienionych podmiotów łącznie (*conjunctim*). Rozwiązanie takie wydaje się być niepożądane, gdyż prowadziłoby do nabycia współwłasności w częściach ułamkowych. Takie rozwiązanie cechowałoby się niską efektywnością przy zarządzie nieruchomościami. Jak się wydaje, dla uniknięcia rozbieżności wykładniczych należałoby spójnik „lub” zastąpić spójnikiem „albo” oznaczającym alteratywę rozłączną. Co prawda, w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym przewiduje wyjątki zawarte w ustawach szczególnych (art. 1 ustawy), zasadniczo jednak nie przewiduje się, aby dwa podmioty współzarządzały danym składnikiem mienia Skarbu Państwa.

III. Strona legislacyjno-techniczna projektu nie budzi zastrzeżeń.

IV. Projekt posiada istotną doniosłość społeczną, jego cel został wyczerpująco i jasno określony, a zastosowane środki prawne służą realizacji postulowanego celu. Z zastrzeżeniem powyższych uwag, które wymagają dalszych prac legislacyjnych, projekt zasługuje na aprobatę.

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH

Adres do korespondencji:
Parzniew, ul. Przyszłości 5, 05-804 Pruszków tel. 881 939 421
e-mail: sekretariat@krir.pl www.krir.pl

KRIR/MR/ 405 /2026

Warszawa, 04.03.2026 r.

Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo znak SPS-III.020.36.7.2026 z 20 lutego 2026 r. dotyczące przedstawionego do zaopiniowania poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych uprzejmie informuje, jak następuje.

Zmiany zaproponowane w art. 1 opiniowanej ustawy przewidują scalenie i zamianę gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku powodzi z gruntami Skarbu Państwa w sposób uproszczony ze środków budżetu państwa z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym.

Są to zmiany zasadniczo korzystne dla rolników, jednak obawy budzi projekt przepisu, stanowiący, że postępowanie scaleniowe wszczyna się z urzędu i bez możliwości wniesienia zażalenia. Rolnicy powinni mieć możliwość wybrania jakie działki ich interesują tak, aby wskutek zamiany nie otrzymali oni gruntów znacznie oddalonych od ich miejsca zamieszkania lub gorszej klasy gleby. Wątpliwości budzi również przepis dający możliwość podejmowania decyzji o rozwiązaniu umowy dzierżawy bez odszkodowania i bez zgody dzierżawcy oraz szybki tryb wydania nieruchomości – w terminie 12 miesięcy, na co samorząd rolniczy nie może wyrazić aprobaty.

W art. 3 projektu przewidziano umożliwienie właścicielom gruntów rolnych zniszczonych w wyniku powodzi przywrócenie właściwości produkcyjnych gleb poprzez rekultywację gruntów oraz finansowanie tego procesu ze środków budżetu krajowego w ramach rezerwy celowej na usuwanie skutków powodzi.

Zdaniem samorządu rolniczego uznanie gruntów za nienadające się do rekultywacji powinno być każdorazowo uzgodnione z rolnikiem, nie powinno odbywać się na zasadzie określonej w przepisach projektu ustawy (10% prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, 1 opinia rzeczoznawcy). Przyjęcie administracyjnej zasady uznania czy rekultywacja jest zasadna nie zapewnia wystarczających mechanizmów ochrony prawa własności, szczególnie że konsekwencją decyzji starosty o odmowie przeprowadzenia rekultywacji może być obowiązkowe scalenie gruntów lub ich wykup na rzecz Skarbu Państwa.

Przedstawiając powyższe

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.36.17.2026
Data wpływu 26.11.2026

Pozostaję z poważaniem
PREZES
KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH
WIKTOR SZMULEWICZ

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY

Warszawa, 28 marca 2026 r.

DMP-1.071.1.2026.MM

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. cz. SPS-III.020.36.18.2026
Data wpływu 30.03.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 12 marca 2026 r. (znak pisma: SPS-III.020.36.11.2026), dotyczące wydania opinii do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (dalej: projekt ustawy) pragnę przedstawić następujące wyjaśnienia.

W projekcie ustawy przewiduje się m.in. zmianę ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych¹ polegającą na finansowaniu z budżetu państwa prac rekultywacyjnych, a także w niektórych przypadkach, wykup gruntów na rzecz Skarbu Państwa z podwyższeniem ustalonej wartości o 20%. Środki te mają być kierowane do właścicieli gruntów rolnych, a więc podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych. Z opinii Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu RP z 27 lutego 2026 r. (znak pisma: BEOS-WPEiM-396/26) wynika, że środki te mogą stanowić pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Pragnę przede wszystkim zaznaczyć, iż ustawa z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi² (dalej: ustawa powodziowa) stanowi program pomocowy o nr SA.116730, zgodny z art. 50 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu³ (dalej: rozporządzenie

¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 82.

² Dz. U. z 2024 r., poz. 654 ze zm.

³ Dz. Urz. UE L 187 z 26.6.2014. z późn. zm.

Komisji (UE) 651/2014), który umożliwia udzielanie pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych przez niektóre klęski żywiołowe. Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 3 lit. b) rozporządzenia Komisji (UE) 651/2014, ww. rozporządzenie, co do zasady, nie ma zastosowania do podmiotów prowadzących działalność w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych. Jedynie w drodze wyjątku możliwe jest udzielanie pomocy w tym sektorze w przypadku:

- regionalnej pomocy inwestycyjnej w regionach najbardziej oddalonych,
- programów regionalnej pomocy operacyjnej,
- pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP,
- pomocy na finansowanie dla MŚP,
- pomocy na finansowanie ryzyka,
- pomocy na badania i rozwój,
- pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności,
- pomocy na ochronę środowiska,
- pomocy szkoleniowej oraz
- pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników z niepełnosprawnością,
- pomocy na projekty na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS),
- pomocy na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej oraz pomocy zawartej w produktach finansowych wspieranych przez Fundusz InvestEU,
- pomocy dla mikroprzedsiębiorstw w formie interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła, o której mowa w art. 19c,
- pomocy dla MŚP w formie tymczasowych interwencji publicznych dotyczących dostaw energii elektrycznej, gazu lub ciepła wytwarzanego z gazu ziemnego lub energii elektrycznej mającej złagodzić skutki wzrostu cen w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, o której to pomocy mowa w art. 19d.

Oznacza to, że przedsiębiorcy z sektora produkcji podstawowej produktów rolnych nie mogą ubiegać się o pomoc, o której mowa w art. 50 rozporządzenia Komisji (UE) 651/2014.

Jednocześnie pragnę zauważyć, iż zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej⁴ „projekty programów pomocowych, w tym przewidujących udzielanie pomocy w ramach wyłączeń grupowych, oraz pomocy indywidualnej, a także pomocy indywidualnej na restrukturyzację, wymagają uzyskania opinii Prezesa Urzędu, a w zakresie pomocy publicznej w rolnictwie lub rybołówstwie - ministra właściwego do spraw rolnictwa”. Mając na uwadze powyższe, z uwagi na fakt, że projekt ustawy może przewidywać pomoc publiczną dla podmiotów prowadzących działalność w sektorze rolnym (właściciele gruntów rolnych), właściwy w tym zakresie jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

Tomasz Chróstny
Prezes
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

⁴ Dz. U. z 2025 r., poz. 468 ze zm.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 03 czerwca 2026 r.
znak sprawy: DBD.pp.0220.267.2026

Pani
Monika Wielichowska
Wicemarszałek Sejmu

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. *SPS-III.020.36.20.2026*
Data wpływu *08.06.2026r.*

Dotyczy: pisma znak: SPS-III.020.36.19.2026 z 15-04-2026 r.

Szanowna Pani Marszałek,

w związku z projektem poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw, mając na uwadze art. 7 ust. 3a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej¹⁾, uprzejmie informuję, co następuje:

Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), „z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w

jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi”.

Wsparcie udzielane przedsiębiorcy jest zatem uznawane za pomoc publiczną w rozumieniu ww. przepisu, jeżeli jednocześnie spełnione są następujące warunki:

- udzielane jest ono przez Państwo lub ze źródeł państwowych,
- powoduje uzyskanie korzyści finansowej przez przedsiębiorcę na warunkach odbiegających od istniejących na rynku,
- ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określonego lub określonych przedsiębiorców albo produkcję określonych towarów),
- grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi UE.

Przedłożony projekt ustawy przewiduje zmiany dotyczące zastosowania rozwiązań zmierzających do prowadzenia rekultywacji gruntów rolnych zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi. Głównym celem projektu ustawy jest wprowadzenie kolejnych rozwiązań mających na celu wsparcie właścicieli gruntów, którzy ucierpieli w wyniku powodzi.

Biorąc pod uwagę wskazane powyżej przesłanki pomocy publicznej, należy zauważyć, że:

- zasoby państwowe obejmują wszystkie zasoby sektora publicznego, w tym zasoby podmiotów wewnątrzpaństwowych (zdecentralizowanych, sfederowanych, regionalnych lub innych) oraz, w określonych okolicznościach, zasoby podmiotów prywatnych. Nie ma znaczenia fakt, czy dana instytucja sektora publicznego jest autonomiczna czy nie. Projektowane przepisy jednoznacznie stanowią, że pomoc będzie wypłacana przez ze środków budżetu państwa. Koszty wyszacowane po stronie Skarbu Państwa wynoszą 25 mln. zł.
- korzyść w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu oznacza każdą korzyść gospodarczą, której dane przedsiębiorstwo nie mogłoby uzyskać w normalnych warunkach

rynkowych, tj. bez interwencji państwa. Korzyść występuje zawsze, ilekroć sytuacja finansowa przedsiębiorstwa ulega poprawie w wyniku interwencji państwa na warunkach innych niż normalne warunki rynkowe. Zgodnie z projektowanymi przepisami pomoc będzie udzielana podmiotom będącymi właścicielami gruntów rolnych, które zostały zniszczone w wyniku powodzi 2024 r.

- selektywność przedmiotowa środka oznacza, że dany środek ma zastosowanie wyłącznie do określonych (grup) przedsiębiorstw lub określonych sektorów gospodarki w danym państwie członkowskim. Należy zauważyć, że projektowana pomoc jest skierowana do właścicieli gruntów rolnych zdewastowanych w wyniku powodzi.
- uznaje się, że środek przyznany przez państwo zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji, jeżeli może on powodować poprawę pozycji konkurencyjnej beneficjenta w porównaniu z pozycją innych przedsiębiorstw, z którymi beneficjent konkuruje. Wsparcie publiczne może zakłócać konkurencję, nawet jeżeli nie pomaga ono przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem w ekspansji i zdobyciu udziału w rynku. Wystarczy, że pomoc pozwala przedsiębiorstwu utrzymać silniejszą pozycję konkurencyjną niż pozycja, którą przedsiębiorstwo miałoby w przypadku braku pomocy. Można uznać, że pomoc publiczna może potencjalnie wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi, nawet jeżeli beneficjent nie uczestniczy bezpośrednio w handlu transgranicznym. Na przykład dotacja może utrudnić podmiotom gospodarczym z innych państw członkowskich wejście na rynek przez utrzymywanie na tym samym poziomie lub zwiększanie podaży lokalnej.

Uwzględniając powyższe uprzejmie informuję, że w mojej opinii pomoc określona w projekcie ustawy stanowi pomoc publiczną.

Jednocześnie należy zauważyć, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2472 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE.L Nr 327, str. 1) programy pomocy, pomoc indywidualna przyznana w ramach programów pomocy oraz pomoc ad hoc są zgodne z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lub 3 Traktatu i wyłączone z wymogu

zgłoszenia ustanowionego w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli pomoc taka spełnia wszystkie warunki przewidziane w rozdziale I niniejszego rozporządzenia oraz szczególne warunki w odniesieniu do odpowiednich rodzajów pomocy ustanowione w rozdziale III niniejszego rozporządzenia.

Zgodnie z przepisami art. 25 ww. rozporządzenia państwa członkowskie mogą udzielać pomocy mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom na naprawienie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową. Niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową oznacza niekorzystne warunki pogodowe, takie jak: mróz, burza i grad, lód, ulewny lub długotrwały deszcz lub poważna susza, które niszczą, w przypadku sektora rolnego, ponad 30 % średniej produkcji obliczonej na podstawie okresu trzech lub czterech wcześniejszych lat lub średniej z trzech lat obliczonej na podstawie okresu pięciu lub ośmiu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.

Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie strat, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych, jest ograniczona do 80 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy może zostać zwiększona do 90 % na obszarach z ograniczeniami naturalnymi.

Szkody materialne, które dotyczą aktywów takich jak budynki gospodarskie, urządzenia i maszyny, zapasy i środki produkcji, a które są spowodowane przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, oblicza się na podstawie kosztów naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową.

Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub zmniejszenia godziwej wartości rynkowej spowodowanych przez klęskę żywiołową, tj. różnicy pomiędzy wartością aktywów bezpośrednio przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową i bezpośrednio po jego wystąpieniu.

Natomiast zgodnie z art. 37 ww. rozporządzenia państwa członkowskie mogą udzielać pomocy na naprawienie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe w

sektorze rolnym. Pomoc wypłaca się wyłącznie na obszarze, na którym wystąpiła klęska żywiołowa, ogłoszona przez właściwy organ państwa członkowskiego.

Pomoc i wszelkie inne płatności przyznane w celu wyrównania strat, w tym płatności w ramach polis ubezpieczeniowych, ogranicza się do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

Zgodnie z przepisami art. 37 ww. rozporządzenia szkody materialne, które dotyczą aktywów takich jak budynki gospodarskie, urządzenia i maszyny, zapasy i środki produkcji, a które są spowodowane przez klęskę żywiołową, oblicza się na podstawie kosztów naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów bezpośrednio przed wystąpieniem klęski żywiołowej.

Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku godziwej wartości rynkowej spowodowanego przez klęskę żywiołową, tj. różnicy między wartością składnika aktywów bezpośrednio przed przedmiotową klęską i bezpośrednio po niej.

W komunikacie Wytyczne w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich Komisja Europejska ustaliła kryteria określania pomocy, która spełnia warunki określone w art. 107 ust. 3 Traktatu i może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Jeżeli chodzi o pomoc przyznaną zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, w niniejszych wytycznych określono warunki, na jakich środek stanowiący pomoc mającą na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne jest zgodny z rynkiem wewnętrznym.

Zgodnie z powyższym komunikatem dane zdarzenie musi być uznane za klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne przez właściwy organ państwa członkowskiego, a intensywność pomocy nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowalnych. W przypadku szkód materialnych oblicza się je na podstawie kosztów naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, tzn. różnicy pomiędzy wartością aktywów

bezpośrednio przed i bezpośrednio po niekorzystnym zjawisku klimatycznym porównywalnym z klęską żywiołową.

A zatem aby mieć pewność uzyskania pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej w sprawie projektowanej pomocy określonej w art. 3 projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw proponuję dostosować projektowaną pomoc do wymogów określonych w powyższym komunikacie.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
/podpisano elektronicznie/

ZALĄCZNIK II

Informacje dotyczące pomocy państwa wyłączonej na warunkach niniejszego rozporządzenia, które należy przekazać za pomocą ustanowionej przez Komisję aplikacji komputerowej, jak określono w art. 11

CZEŚĆ I

Oznaczenie środka pomocy	<i>(wypełnia Komisja)</i>	
Państwo członkowskie		
Numer referencyjny nadany przez państwo członkowskie		
Region	Nazwa regionu (regionów) (NUTS ¹)	<i>Status pomocy regionalnej²</i> ☐ regiony najbardziej oddalone ☐ mniejsze wyspy Morza Egejskiego ☐ inne
Organ przyznający pomoc	Nazwa	
	Adres pocztowy	
	Adres internetowy	
Nazwa środka pomocy	
Krajowa podstawa prawna (odesłanie do właściwej urzędowej publikacji krajowej)	
Adres internetowy pełnego tekstu środka pomocy	

¹ NUTS – nomenklatura jednostek terytorialnych do celów statystycznych. Zazwyczaj region określa się na poziomie 2.

² Proszę wskazać, czy pomoc została przyznana przedsiębiorstwu prowadzącemu działalność na jednym ze wstępnie określonych obszarów. W przeciwnym razie proszę zaznaczyć pole „inne”.

Rodzaj pomocy	☐ program pomocy	Nazwa beneficjenta i grupy ³ , do której należy
	☐ pomoc <i>ad hoc</i>	
Zmiana istniejącego programu pomocy lub pomocy <i>ad hoc</i>	Numer referencyjny pomocy nadany przez Komisję	
	☐ przedłużenie	
	☐ zmiana	
Okres trwania ⁴	☐ program pomocy	od dd/mm/rrrr do dd/mm/rrrr
Data przyznania pomocy	☐ pomoc <i>ad hoc</i>	dd/mm/rrrr
Sektor(y) gospodarki	☐ Proszę wskazać sektor NACE na poziomie grupy ⁵	
Rodzaj beneficjenta	☐ MŚP	
	☐ duże przedsiębiorstwa	
Budżet	<i>Program pomocy</i> : Całkowita kwota ⁶ w walucie krajowej ... (kwoty bez ułamków)	
	
	<i>Pomoc ad hoc</i> : Całkowita kwota ⁷ w walucie krajowej ... (kwoty bez ułamków)	
	
	☐ Z przeznaczeniem na gwarancje ⁸	w walucie krajowej ... (kwoty bez ułamków)
	
Instrument pomocy	☐ dotacja / dotacja na spłatę odsetek	
	☐ usługi dotowane	
	☐ pożyczka / zaliczki zwrotne	

³ W rozumieniu reguł konkurencji określonych w Traktacie oraz w rozumieniu niniejszego rozporządzenia przedsiębiorstwem jest każda jednostka wykonująca działalność gospodarczą niezależnie od jej formy prawnej i sposobu finansowania. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że podmioty kontrolowane (z mocy prawa lub faktycznie) przez ten sam podmiot należy uznać za jedno przedsiębiorstwo.

⁴ Okres, w którym organ przyznający pomoc może się zobowiązać do przyznania pomocy.

⁵ NACE Rev. 2 jest statystyczną klasyfikacją działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej. Sektor określa się zwykle na poziomie grupy.

⁶ W przypadku programu pomocy: proszę wskazać całkowitą kwotę budżetu planowanego na podstawie programu lub szacowaną stratę podatkową w odniesieniu do wszystkich instrumentów pomocy objętych programem dla całego czasu jego realizacji.

⁷ W przypadku przyznania pomocy *ad hoc*: należy podać całkowitą kwotę pomocy lub stratę podatkową.

⁸ W przypadku gwarancji proszę wskazać (maksymalną) kwotę gwarantowanych pożyczek.

	☐ gwarancja (w stosownych przypadkach z odesłaniem do decyzji Komisji ⁹)		
	☐ korzyść podatkowa lub zwolnienie podatkowe		
	☐ inne (proszę rozwinąć odpowiedź)		
	Proszę wskazać, jaka szersza kategoria poniżej najlepiej odpowiada jego oddziaływaniu / funkcji:		
	☐ dotacja		
	☐ pożyczka		
☐ W przypadku współfinansowania z funduszu (funduszy) UE	☐ gwarancja		
	☐ korzyść podatkowa		
	Nazwa funduszu (funduszy) UE:	Kwota finansowania (z poszczególnych funduszy UE)	w walucie krajowej ... (kwoty bez ułamków)

CZĘŚĆ II

Informacje, które należy przekazać za pomocą systemu elektronicznej notyfikacji udostępnionego przez Komisję, jak określono w art. 11

Proszę wskazać, na podstawie którego przepisu rozporządzenia ABER wdrażany jest środek pomocy

Główne cele (Celów może być więcej – w takim przypadku należy wymienić wszystkie)	Maksymalna intensywność pomocy w %	Maksymalna kwota pomocy w walucie krajowej (kwoty bez ułamków)
☐ Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych (art. 14)		
☐ Pomoc na scalanie gruntów rolnych (art. 15)		

⁹ W stosownych przypadkach odesłanie do decyzji Komisji zatwierdzającej sposób obliczania ekwiwalentu dotacji brutto zgodnie z art. 5 ust. 3. lit. c) pkt (ii) niniejszego rozporządzenia.

☐ Pomoc na inwestycje związane z przenoszeniem budynków gospodarskich (art. 16)		
☐ Pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem lub wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych (art. 17)		
☐ Pomoc dla młodych rolników na rozpoczęcie działalności i pomoc na rozpoczęcie działalności rolniczej (art. 18)		
☐ Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym (art. 19)		
☐ Pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych w systemach jakości (art. 20)		
☐ Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne (art. 21)		
☐ Pomoc na usługi doradcze (art. 22)		
☐ Pomoc na usługi zastępowania rolników (art. 23)		
☐ Pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych (art. 24)		
☐ Pomoc na naprawienie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową (art. 25)		
	Rodzaj niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową:	☐ szron ☐ burza ☐ grad ☐ lód ☐ ulewny lub długotrwały deszcz ☐ huragan ☐ poważna susza

		☐ inne Proszę określić:
	Data wystąpienia zdarzenia:	od dd/mm/rrrr do dd/mm/rrrr
☐ Pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt lub agrofagom roślin, ich kontroli i zwalczania oraz pomoc na naprawienie szkód spowodowanych chorobami zwierząt lub inwazjami agrofagów roślin (art. 26)		
☐ Pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej i pomoc dotycząca padłych zwierząt gospodarskich (art. 27)		
☐ Pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych i na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych (art. 28)		
☐ Pomoc na naprawienie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione (art. 29)		
☐ Pomoc na rzecz zachowania zasobów genetycznych w rolnictwie (art. 30)		
☐ Pomoc na zobowiązania dotyczące dobrostanu zwierząt (art. 31)		
☐ Pomoc na współpracę w sektorze rolnym (art. 32)		
☐ Pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 (art. 33)		
☐ Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne (art. 34)		
☐ Pomoc na rzecz rolnictwa ekologicznego (art. 35)		
☐ Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa		

kulturowego i naturalnego znajdującego się w gospodarstwach rolnych lub w lasach (art. 36)		
☐ Pomoc na naprawienie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe w sektorze rolnym (art. 37)	Rodzaj klęski żywiołowej:	☐ trzęsienie ziemi ☐ lawina ☐ osuwisko ☐ powódź ☐ trąba powietrzna ☐ huragan ☐ erupcja wulkaniczna ☐ pożar naturalny ☐ inne Proszę określić:
	Data wystąpienia klęski żywiołowej:	od dd/mm/rrrr do dd/mm/rrrr
☐ Pomoc na badania i rozwój w sektorach rolnym i leśnym (art. 38)		
☐ Pomoc na pokrycie kosztów poniesionych przez przedsiębiorstwa uczestniczące w realizacji projektów grupy operacyjnej EPI (art. 39)		
☐ Ograniczone kwoty pomocy na rzecz przedsiębiorstw będących beneficjentami projektów grupy operacyjnej EPI (art. 40)		
☐ Pomoc na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych (art. 41)		
☐ Pomoc na systemy rolno-leśne (art. 42)		
☐ Pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów i odtwarzanie zniszczonych lasów (art. 43)		
☐ Pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska (art. 44)		
☐ Pomoc na niekorzystne warunki specyficzne dla obszaru wynikające		

z niektórych obowiązkowych wymogów (art. 45)		
☐ Pomoc na usługi leśno-środowiskowo-klimatyczne oraz ochronę lasów (art. 46)		
☐ Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym (art. 47)		
☐ Pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym (art. 48)		
☐ Pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem sektora leśnego (art. 49)		
☐ Pomoc na inwestycje w technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie, transport i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych (art. 50)		
☐ Pomoc na zachowanie zasobów genetycznych w leśnictwie (art. 51)		
☐ Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym (art. 52)		
☐ Pomoc na scalanie gruntów leśnych (art. 53)		
☐ Pomoc na współpracę w sektorze leśnym (art. 54)		
☐ Pomoc na podstawowe usługi i infrastrukturę na obszarach wiejskich (art. 55)		
☐ Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (art. 56)		
☐ Pomoc na przystępowanie rolników do systemów jakości bawełny i środków spożywczych (art. 57)		
☐ Pomoc na działania informacyjne i promocyjne dotyczące bawełny i środków		

spożywczych objętych systemami jakości (art. 58)		
☐ Pomoc na współpracę na obszarach wiejskich (art. 59)		
☐ Pomoc na projekty RLKS (art. 60)		
☐ Ograniczone kwoty pomocy na rzecz projektów RLKS (art. 61)		